

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.: și timbru de 30 cr.

Lupta bisericilor române.

I.

Sunt grele vremurile în cari trăim. Sunt grele pentru poporul nostru, pentru biserică și școala lui.

Din timpuri vechi și până azi biserică română, neunită și unită, a fost scutită de amestecul străinilor, a fost în cercul ei de lucrare neatîrnată și ea și-a scutit preoții și credincioșii, în vreme de restriște i-a apărut și le-a dat mângâiere, curaj și tărie, ca să înfrunte viforele ce se descăreau peste nația noastră.

Preoțimea română nici-când n'a fost supusă străinilor și nici n'a slujit de unealtă lor. În bine și în rău ea a fost una și nedeslipită de popor și i-a fost conducătoare, povățuindu-l spre tot ce e bine și folositor.

Vremile însă se schimbă. Străinii, cari au văzut, că cu nici un preț, nici chiar cu amenințări nu pot deslipi preotul de popor, s'au gândit la alte mijloace, ca să și asigure o înfrîurire asupra preoțimei.

Dieta din Pesta a adus o lege, în care se hotărăște, ca statul să întregească venitele preoților necatolici până la 300 și la cei cu maturitate până la 600 fl. Adecă dacă un preot are venit din parohie s. p. de 250 fl. pe an, el va mai primi dela stat 50 fl. și așa mai departe.

Această lege interesează între alții preoțimea română gr.-or.

Legea fiind făcută, a venit treaba acolo, ca biserică să se declare că primește ajutorul ce-l îmbie guvernul preoților, ori ba, căci silită nu este, ca să-l primească. În afacerea aceasta sunt

chemate a-și da judecata adunările legale ale bisericii, adecă *sinoadele* și *congresul* național-bisericesc.

Venind afacerea în desbaterile sinoadelor dela Sibiu, Arad și Caransebeș, ținute anul acesta la Duminică Tomei, s'au ivit între deputați două păreri: unii erau de părere să nu se primească nici un ajutor dela stat, ci credincioșii să îmbunătățească plata preoților. Deputații cari erau de această părere se temeau și se tem, că statul prin aceea, că dă o parte din plată preoților, va câștiga o înfrîurire asupra preoților noștri și aceasta va fi păgubitoare bisericii.

Alți deputați însă au fost de altă părere, anume, că statul are datorința să dea ajutoare bisericii, respective preoților, de oare-ce Românii varsă milioane de florini în vistieria țerei, ear' ajutorul nu va fi primejdios, dacă el se va împărți prin biserică, adecă preoții să primească ajutorul prin consistoare.

Cum au hotărît cele trei sinoade, este cunoscut. Sinodul din Sibiu și Arad au hotărît, ca să se lase *să ceară parochii ajutorul dela stat, dacă guvernul va primi să împărțească banii prin deregătorile noastre bisericesti*. Sinodul din Caransebeș însă a luat hotărîrea, ca să nu se primească ajutorul de loc, cu nici o condiție.

Nefiind deci unire de hotărîri între cele trei sinoade, a fost de lipsă chemarea congresului, adecă adunarea cea mai de frunte a bisericii.

Congresul s'a întrunit Duminică, în 16/28 Maiu, la Sibiu. În congres s'au ivit earăși cele două păreri din sinoade, amintite mai sus, ear' după o desbatere lungă, de două zile — în trei ședințe —

congresul Luni seara a luat hotărîrea, ca să se primească întregirea venitelor dela stat, dar' așa ca stăpânirea să dea *paralele bisericii și aceasta să le împartă singuralicilor preoți*, împotriva cărora statul nu va avè nimic de excepționat, de zis.

Aceasta este o hotărîre de mare însemnătate pentru biserică și neam. Prin ea statul câștigă o înfrîurire asupra preoților, pe care până acum nici cu un preț n'a putut-o câștiga. Statului i-s'a deschis o ușă, prin care poate intra, ca să se amestece în trebile bisericesti, respective preoțești.

Atîrnă dela preoțime și dela noi toți, ca răul, ce ne amenință, să-l știm țînă departe de noi.

Despre »Foaia Poporului«.

În o foaie din România, »Tinerimea română« dl D. Munteanu-Rîmnice scriind despre mișcarea literară dela noi, între altele laudă *poporanismul* din literatura noastră, adecă direcția luată de-a aduna produsele literaturii populare (povești, poesii populare, anecdote etc.) și nisuița de-a cultiva poporul prin cărți și *foi populare* scrise anume pentru trebuințele lui.

»Acestei nisuițe îi datorăm — scrie dl Munteanu — numerile populare de Duminică ale gazetelor zilnice, precum și buna redactare a acestora, spre binele și luminarea poporului; tot ei datorăm minunata foaie »Foaia Poporului« din Sibiu, atât de minunată, încât nu e cetită numai de pătura mai ridicată cum e »Gazeta Săteanului«; nici numai de popi, învățători, perceptori, clasa mijlocie, cum e »Albina«; ci chiar de

FOITA.

Din „Răsboiul pentru neatîrnare“.

Iubitul nostru poet ardălean, aflător acum în București, George Coșbuc a scos de curînd o carte, cu titlul »Răsboiul nostru pentru neatîrnare«. În ea se povestesc luptele uriașe, purtate de oștirea română pe câmpiile Bulgariei și urmarea cărora a fost proclamarea neatîrnării României.

Eată cum începe Coșbuc cartea sa, scrisă într-o limbă neoașă românească:

Începutul „Răsboiului“.

În fața orașului Zimnicea, în mijlocul Dunărei este un ostrov mic, acoperit cu pădure de sălcii. Într-o noapte din vara anului 1877, s'adunară în ostrovul acesta șeptezeci de companii de pedestriime rusească, avînd luntre, ca să poată trece Dunărea pe malul turcesc.

Era întunec de tot, cerul înorat, Dunărea se sbătea de vînt, ear' dincolo, pe mal, în cetatea Șistov era multă putere de oști turcești. Îndată-ce a înopțat, un general rus, Scobelev, urmat de zece

cazaci, intrară în Dunăre și o trecură cu înotul. Pe o vreme așa de tulburată, era îndrăzneț lucru să treci călare Dunărea, dar' generalul era un om cu capul a mână, ear' caii cazacilor erau aleși de buni din toată oștirea. Ajunși dincolo de rîu, cazacii se ascuseră pesub rîpele malului. Ei aveau să înlesnească apropierea luntrelor rusești de mal.

Pe la miezul nopții, Rușii din ostrov se urcară pe plute și începură să treacă Dunărea. Erau vre-o optzeci de plute. Soldații aveau poruncă să se supue orbește poruncei mai-marilor și să nu descarcă pușca, ori-ce li-s'ar fi întemplat.

Sgomotul valurilor întrecea cu tărie pe al lopoților, așa că Turcii, cu toate-că erau cu ochii în patru, nu simțiră pe Ruși. Plutele erau minate de cei mai buni vîslăși ai oștirii de pe mare, cu toate acestea puterea apei le-a împrăștiat, încât numai câteva au putut ajunge la locul hotărît, celelalte au fost împinse mai la vale cu câte două și trei mii

de pași. Rușii s'adunară cu grabă la un loc. Dar' cei-ce au fost asvîrliți de apă, au trebuit să se strîcoare pe sub mal până la locul hotărît și în vremea asta i-au simțit Turcii. Acestia au început să tragă focuri. Era întunec însă, și ei nu vedeau nici unde trag, nici în cine. Dar' începură să pîndească drumul Dunărei.

Rușii se adăpostiră sub mal, așteptînd să vie alți rînduri de Ruși cu plutele, ca să s'adune oștire destulă și apoi să sară pe Turci.

Celor-ce au venit după aceea, le-a mers rău. Turcii își îndreptară puștile și tunurile pe deasupra rîului și trăgeau într'una, și cu toate-că nu vedeau plutele și trăgeau numai într'o părere, au isbit pe multe și le-au înecat.

Un obuz a isbit un ponton, plin de cai și cu tunuri pe el, și toți soldații, cu tunuri și cu cai cu tot se prăbușiră în apă. Pe ponton era și un colonel, care știa să înoate foarte bine, și ar fi putut să scape, dar' avea la gât o traistă de

țeranii. Un bun cunoscător al vieții Românilor de peste munți, mi-a povestit cum țeranii câte 2, 3, colectează bani pentru un abonament la vre-o foaie și cum se adună și o cetesc Dumineca».

Ei bine, gazetele noastre și în deosebi »Foaia Poporului« va continua cu drag a scrie pentru luminarea poporului, dar' datorită țăranilor noștri este a spriginii foaia în interesul și spre binele lor și a o lăși tot mai mult, îndemnând să o iee și cetească toți câți știu carte.

„L'Indépendance Belge“ dela 20 Maiu publică un mare articol sub titlul „Les Roumains de Transylvanie“.

Autorul spune că a vorbit de curând cu un fruntaș român și a aflat cu părere de rău, că intriga maghiară a isbutit să producă divisiuni profunde între Românii din Transilvania, cari până mai acum vre-o patru ani luptaseră cu atâta energie, încât atrăseseră asupra lor atențiunea întregii lumi civilizate. Autorul blamează apoi pe Unguri pentru politica lor fanatică și pentru-că sunt de o revoltătoare imoralitate față de naționalități. Autorul discută broșura bánffyistă, scrisă de faimosul Jancsó Benedek, și-și exprimă indignațiunea, că Ungurii mai au cinismul a se mândri cu infamul lor sistem de spionaj și de corupție.

Congresul național-bisericesc extraordinar.

În fruntea foii de azi arătăm cauza pentru care a trebuit să se întrunească congresul național-bisericesc în Sibiu. Aci dăm pe scurt decurgerea lui.

Congresul s'a întrunit Duminecă, 16/28 Maiu în biserică din Sibiu-cetate, fiind de față 66 de deputați din arhidieceasă și diecesele Aradului și Caransebesului.

După slujba dzească, I. P. S. Sa Metropolitul Mețianu a deschis congresul cu o cuvântare, în care a arătat lipsa întrunirii congresului. Se prezentă raportul consistorului metropolitan asupra întregirii venitelor preoțești, și o adresă a tinerimei din Cluj. Deputatul Cosma face propunerea, ca I. P. S. Sa Metro-

politul să fie rugat a întreveni la ocârmuirea țerei, ca în ministerul de culte și instrucțiune publică să se aplice bărbați cauliificați din sinul bisericii noastre naționale, ca afacerile bisericii noastre naționale să se poată rezolvi bine și în mod vrednic de însemnătatea ei pentru stat.

Se alege apoi o comisie de nouă, care să raporteze asupra raportului consistorial. Cu aceasta ședința de Duminecă s'a încheiat și raportul comisiei și desbaterile au urmat în două ședințe de Luni.

În ședința de dimineața a dat socoteală referentul comisiei Dr. Mihu asupra raportului consistorial și recomandă spre primire propunerea de a se primi întregirea venitelor. A urmat apoi desbaterea, luând parte la ea peste 15 vorbitori.

Protopopul Măneguțiu dela Murș-Oșorheiu e împotriva primirii. Rostește o lungă și frumoasă vorbire, evocând icoana preotului român din vechime, care trăia în înțelegere deplină cu poporul ce păstorea, împărțind durerile și bucuriile lui. Propune a nu se primi ajutorul, ci a ne grijii noi de ridicarea plății preoțimei. Tot împotriva vorbesc deputații I. Sêrbu, din diecesa Caransebesului și protopopul Orșovei Mihail Popoviciu, care face propunerea a nu se primi ajutorul cu nici o condiție, dacă statul nu-l dă în o sumă generală bisericii, ca ea să hotărască la cari preoți singuratici să dea.

Discușiunea a devenit tot mai înfocată, până-ce fiind vremea înaintată, ședința s'a închis și s'a ținut alta, a III-a, după prânz la 4 oare. La desbateri au luat parte afară de cei amintiți mai sus, deputații Brediceanu, (Lugoj), Mangra, Dr. Oncu, Truța (Arad), Simeon Dămian (Brașov), Ign. Pap (Arad), Mih. Cîrlea (Abrud), Vasile Dămian (Brad), Ioan cav. de Pușcariu (Bran), Dr. N. Oprean, P. Cosma etc.

Dintre vorbitori unii au fost pentru primire, alții contra. În sfârșit spre înserate se pune la vot propunerea prot. Popoviciu, care cade și se primește cea a comisiei sau a consistorului metropolitan, cu 40 de voturi împotriva la 26 spre a se primi ajutorul, așa cum am scris în articolul din fruntea foii.

După aceea se primește și propunerea deput. Cosma pentru a se aplica în ministerul de culte bărbați, cari cunosc afacerile noastre bisericesti.

Cu aceste congresul se încheie cu o scurtă vorbire a Metropolitului.

În vremea asta, Rușii soseau mereu cu plutele și mereu alergau tot mai mulți spre creasta dealului. Cu toate-că erau strîmtorați rău de Ruși, Turcii se luptau în două părți, unii țineau piept aici năvălitorilor, ear' alții băteau Dunărea. Toate plutele Rușilor erau pline de morți, multe se cufundară cu tunurile și cu hrana soldaților. Unii dintre Ruși, acum că era ziuă, mai scăpară cu inotul la mal.

O plută, pe care se aflau vre-o șezeci de soldați, a fost luată la ochi de Turci, cu salve. La salva dintăiu căzură morți treizeci-și-patru dintre ei. Pluta, dusă de puterea apei, trecu tocmai pe dinaintea pedestriței turcești, și la a doua salvă căzură morți toți soldații, afară de trei. Acestia trei se munceau să abată pluta, căci se ducea țintă spre mal în mâna Turcilor, dar' a treia salvă de puști ucise pe doi dintre dinșii. Atunci, cel din urmă soldat rămas în viață — rănit și el în spate — sări

piele, plină cu ruble pentru hrana soldaților, și greutatea traistei l-a dus în adânc.

Cât a fost noaptea au tot trecut Rușii, înglodându-se pe mal și așteptând pe brânci ciasul năvalei.

După-ce a început să se zărească de ziuă, Turcii s'adunară cu toată puterea pe creasta dealului și împedeară plutele să se apropie de mal. Atunci, fără de veste, eșiră Rușii adăpostiți sub mal și cu strigăte de năvală, săriră asupra Turcilor. Turcii bănuiau că sunt Ruși sub mal, dar' nu așa de mulți. Și cu toate că văzură răsărind atâta mulțime de Ruși cu baionetele pe pușcă și cu tunuri, Turcii nu se spăriară și începură să scoboare spre ei, ca să-i întimpine. Dealul era acoperit cu vii, și era priincios și unora și altora. Rușii, după poruncă, înaintară printre vii fără să tragă focuri. Ei se repezeau numai cu baioneta. Toată dimineața s'au tot învâlmășit acolo pe deal, încât erau mai mulți morți în viie decât araci.

Conscrierea alegătorilor.

În zilele acestea se face prin notariate și comune conscrierea sau inducerea în liste a alegătorilor de deputați dietali. Fruntașii poporului, preoții, învățătorii și alți inteligenți trebuie să bage de seamă, ca toți Românii, cari au drept de alegere să fie induși în liste, ear' dacă vor vedea, că unii, cari au drept de alegere au fost lăsați afară, la timpul seu să reclameze.

Dreptul de alegător să întemeiază de obicei pe avere. Cine are acest drept și când și cum trebuie să se facă reclamațiile, vom arăta în numerii următori ai Foii Poporului, căci până la terminul de reclamație mai este vreme. Azi voim să arătăm pe scurt, că pentru-ce avem lipsă de a avea câți mai mulți Români alegători și că prin urmare pentru-ce este de lipsă să fim cu băgare de seamă la facerea listelor și eventual să reclamăm dreptul.

Căci poate să zică cineva dintre noi, că ce avem noi cu dreptul de alegere, când știut este, că partidul național român este în pasivitate, adevărat nu ia parte la alegerile dietale?

Da, este adevărat, că Românii sunt în pasivitate, dar' cu toate acestea dreptul de alegere este de mare însemnătate pentru noi.

Partidul național a decretat pasivitatea numai față de alegerile dietale și Românii nici nu au deputați în dietă, din pricină, că stările politice create de stăpânitorii noștri sunt nedrepte față de noi. Dar' tot partidul național — afară de alegerile dietale — obligă pe Români a desvolta o lucrare întinsă în viața politică, în comune și comitate și în organizarea sa din lăuntru. Aceasta însă numai pe basa dreptului de alegere se poate face cu isbândă.

Dreptul de alegător este unul dintre cele mai de frunte drepturi cetățenești și pentru noi isemnătatea lui reese din lupta politică ce avem să o purtăm.

Partidul național român e organizat pe temeiul sistemului de alegere. Membrii lui sunt alegătorii de deputați, cari își aleg trimișii lor pentru adunări s'au

în apă și inotă înderēt spre un ostrov mititel. Dar' un Turc s'a luat după el pe mal, urmărindu-l, și când eși bietul Rus la mal, îl isbi glonțul Turcului drept în umăr. Rusul s'a ascuns prin bălării și a stat cinci zile în apă până în piept, ear' a cincia zi l-a găsit acolo o corabie rusească, lihnit de foame și aproape mort și cu ranele putrezite.

Încetul cu încetul, Rușii împinseră înderēt pe Turci, le luară rînd pe rînd întăriturile, punend mâna pe tunurile lor și curățind locul de ei. Turcii se adunaseră la o moară și se apărau nebunește. Dar' pe la nouă ciasuri dimineața sosi din josul Dunărei o corabie rusească și trecu dintr'odată un regiment întreg de Ruși pe malul turcesc.

Regimentul alergă de-adreptul la moară, și după vre-un cias Turcii se risipiră care în cătrău, spre Nicopole și Rusciuc, lăsând Șistovul în mâna Rușilor.

conferențe naționale. Falcicele noastre conferențe din trecut au fost alcătuite din delegați, aleși de alegătorii dietali. Această organizație stă și trebuie să o susținem neștirbită și pe viitor. Este deci de neapărată lipsă, ca să aibă drept de alegere cât mai mulți Români, căci în măsura, în care numărul alegătorilor români crește, în aceeași măsură trebuie să crească puterea noastră politică.

Mai departe dreptul de alegător e hotărâtor la alegerea reprezentanților municipali. Dreptul de a lua parte la alegerea acestor reprezentanți îl au alegătorii dietali. Și fiindcă programul partidului nostru ne impune cea mai întinsă luptă în comune și comitate, e natural că numai așa putem să luptăm cu isbândă dacă vom îngrijii, ca să avem drept de alegere cât mai mulți dintre noi.

Preste tot apoi dreptul de alegere nu este iertat să-l perdem, pentru-că el este un drept și în viața de stat de acum nu e iertat a ne lăsa să fim lipsiți de nici un drept, ce ni-l dă legea, sau să-l perdem din nepăsarea noastră. Numai asigurându-ne toate drepturile, se poate face creșterea politică sănătoasă a poporului.

Aceste sunt cauzele pentru cari trebuie să grijim, ca nici unul din noi să nu ne perdem dreptul, adică să grijim, ca să fim indusi în listele de alegere,

Despre lucrul acesta vom mai vorbi, Acum amintim numai că pentru neplătirea dărei la timp, nime nu poate fi lipsit de dreptul de alegere, ca până acum.

SCRISORI.

Teatru de țărani.

Blaj, Maiu 1899.

Duminecă, 21 Maiu n. am fost martor la o reprezentațiune teatrală, la care au luat parte numai țărani.

M'a îmbucurat cu atât mai mult lucrul acesta, cu cât eram pentru întâia dată martor la un teatru de țărani, și cu cât — după cât știu — sunt puține casuri de acestea.

Producțiunea s'a ținut în satul *Veza*, fiind de față foarte mult public.

S'au jucat: *Cărlanii*, la care au avut role țărani și țărancele: Antoniu Hățegan, Nicolau Cârnațiu, Ioan Comșa,

Un dar împărțit.

Un boier de peste Olt veni într-o zi în București și ceru să între la Vodă la Mateiu Basarabul. Țeara pe acele vremuri gemea de Greci, cari jefuiau fără de milă poporul. Însuși marele Domn nu se putea scutura de ei.

La ușa iatacului domnesc sta de pază un căpitan grec.

— Vrei să întri la Vodă?

— Vreau.

— Bine. Dar' numai așa te las să întri, dacă împarți pe din două cu mine darurile ce le vei primi dela Vodă.

Chiar în palatul domnesc să jefuia lumea. Nimeni nu intra și nu eșia dela Vodă, fără-ca să nu-și împartă punga cu acești hoți. Vodă știa, dar' n'avea ce să facă.

Boierul intră la Vodă. Când era să ese, el se rugă de Domn să-i dea două palme. Domnul sta mirat; stăruind însă boierul, i-se făcu pe voe.

Alica Popa și Lina Cârnațiu. Apoi *Arvinte și Pepelea*, la care au luat parte Nicolau Hăbean, Dumitru Ilea, Emilia Surdu.

Jocul a succes foarte bine, fiind și bucățile bine alese pentru țărănime. Mai ales țărani: Nicolau Hăbean (*Arvinte*) și Dumitru Ilea (*Pepelea*) au fost foarte des aplaudați.

La sfârșitul teatrului, când s'a încins pe bină un joc românesc de vre-o 5--6 părechi, tot publicul a început a bate în palme și a striga »să trăească țărani!«

La locul acesta nu pot decât să-i laud și eu și să amintesc mai ales pe dl *Alexandru Comșa*, oficiant de bancă, la a cărui stăruință s'a pus lucrul la cale.

S'a încins apoi petrecerea.

Venitul curat trece peste 20 florini. Astfel de petreceri sunt foarte potrivite, căci pe lângă voea bună a publicului, mai deșteaptă și în țărănimea noastră voea de a ceti cărți, de a se lumina și de a trage frumoase învățături pentru viață.

Sfârșesc, dorind ca cei-ce stau în legături mai deaproape cu poporul să imiteze exemplul dlui *Comșa*, îndemnând și învățând țărănimea și din alte părți la producțiuni de acestea.

Căci har Domnului! avem destule bucăți scrise pe seama țărănimei noastre, și teatrul din *Veza* ne-a convins, că țăranul nostru e destul de deștept, ca să joace teatru, dacă este cine să-l învețe.

Un prieten al țărănilor.

Examen în Tievaniu-mare.

Domnule Redactor!

— 20 Maiu 1899.

'Ți-se înalță inima când vezi, cum învățătorii nostri își împlinesc datorița lor, nu numai ca să satisfacă recerînțele legilor, și, nu numai pentru-ca să treacă anul școlastic, ca să se vadă mântuiți de școală, ci să-și facă adevărata datoriță de deșteptători și luminători ai poporului, se silesc a sădi în mlădițele tinere ale noastre idei curate, îi fac să se intereseze de tot ce e frumos, nobil și măreț, de tot ce-i național și spre folosul binelui public.

Astfel sunt învățătorii nostri din Tievaniu-mare, *Iuliu Birou* la clasa superioară și *Georgiu Caiman* la clasa inferioară. Acești învățători zeloși au dat la 20 Maiu n. c., un examen cu copiii dela

Afară la ușe, Grecul îl prinse de haină.

— Ei, ce-i? Împărțim?

— Împărțim.

Atunci boierul trase o palmă Grecului, de să duse învîrtindu-se și să isbi de un părete. S'a făcut sgomot mare, s'adunară soldații. În urmă eși și Vodă.

— Ce-i aici?

— Măria Ta, boierul ăsta 'mi-a dat o palmă așa din sênin, mie, care păzesc vieța Măriei Tale.

— Așa-i, Măria Ta. Ne-a fost vorba să împărțim darul Măriei Tale, căci altfel nu mă lasă înlăuntru. Măria Ta 'mi-ai dat două palme, și eu după, bună dreptate, am dat una căpitanului.

Vodă încreți fruntea.

— Dacă e vorba de împărțeală, eu nu mă amestec.

Vodă se retrase, Olteanul plecă, ear' Grecul rămase cu palma.

Din „Albina“.

școalele noastre gr.-cat. din Tievaniu-mare, care în adevăr pe cei de față ne-a pus în uimire, și au stors adevărate lacrimi de bucurie din ochii nostri.

Examenul s'a început la 8 ore a. m., și a ținut până la 12 ore, în clasa superioară, eară în clasa inferioară s'a început la 2 ore și a continuat până la 5 ore p. m. S'a examinat toți pruncii din amândouă clasele și din toate obiectele. Au fost răspunsuri cari ar pute servi spre onoarea și altor școale mai înalte. Însuflețirea ascultătorilor față de limba dulce maternă a ridicat-o mult poeziile declamate de către mai mulți elevi și eleve în ambele clase.

Prin toate acestea au dovedit d-nii învățători, că d-lor n'au cruțat nici o osteneală, nu 'i-a descurajat starea slabă materială cu care au de a se lupta bieții nostri învățători, ci cu adevărată bărbăție și cu o abnegațiune vrednică de toată stima și lauda 'și-au dat silința să corăspundă chemării lor mărețe.

Prin cântările bine alese, frumos executate, de conținut național și bine ordinate, au știut să facă interesant examenul și pentru cei neștiutori de carte, cari se aflau de față în număr mare. De Dumnezeu, ca astfel de învățători să aibă Români în toate părțile.

Examenul s'a ținut sub presidiul d-lor *Ioan Boroș*, canonic și inspector diecesan, *Victor Porușiu*, protopop districtual și a preoților nostri *Dimitriu Rusu* și *Sofroniu Pascu*.

Dintre oaspeți am observat și pe unii d-ni învățători, *Ioan Bogdan* din Oravița, *Iosif Siegescu* din Chernecea, împreună cu parochul Chernecei *Iosif Pețean*, *Ioan Cioc*, învățător gr.-or. în Cacova, pe dl notar *Petru Popoviciu* din Tievaniu-mare, *Toma Stanca*, comerciant mare în Cacova, *Nicolae Baloane*, *Vasile Lazar*, comercianți în Tievaniu-mare etc.

La sfârșitul examenului s'au împărțit premii elevilor și elevelor în scopul de a-i încuraja și de-a-i atrage la școală.

Secășanu.

Fondul parastaselor.

Ticușul-român, 25 Maiu c.

Onorată Redacțiune!

Cu cea mai mare plăcere am cetit cele scrise în nrul 20 al »Foi Poporului« despre noi și fruntașii nostri din comuna *Ticușul-român* sub titlul »Fruntașii să fie la locul lor«, — ca fiind adevărate.

În adevăr părintele nostru *I. Dumitrescu* ne e ca un bun tată al tuturor și nu 'i-s'a spus faptele pentru altceva, decât ca să fie pilda și altora cari au aceeași chemare.

S'a spus acolo cum dînsul ne-a câștigat nouă atâtea bunuri pămîntești, dar' un lucru de mare preț nu s'a spus. Anume domnia-lui a pus la cale anul acesta înființarea unui fond — *fondul parastaselor*.

Eată cum e de a se înțelege însemnătatea acestui fond:

Odată pentru totdeauna omul plătește o taxă de 10 fl., pentru cari după moarte în tot anul de 2 ori până va fi biserica noastră are să 'i-se facă slujbă de 1 omenire (parastas) pentru iertarea păcatelor și moștenirea vieții de veci.

Când va fi în fond o sumă mare, ceea-ce numai spriginind mai mulți lucrul se va ridica, atunci pe lângă că celor înscriși li-se va face parastas, se va da din o parte a intereselor după capitalul fondului, fiecărui creștin un păhar de beutură și o bucată de pâne, drept pomeana celor răposați.

Deci bogat și sărac — fie văduvi ori văduve, fie bărbatul cu soția — aibă s'au naibă prunci — să se îngrijească încă viețuind a-și asigura el însuși viitorul sau după moarte și fie liniștit că va muri odihnit văzându-și visul cu ochii, nelăsându-se în speranța că îi vor face rugăciuni cei-ce îi vor împărți rămasul, căci aceia, precum înșine vedem, mai de multe-ori se ceartă la împărțeala, necum să se mai gândească și la rugăciuni și pomeni pentru ușurarea sufletului celui răposat.

Ce bine mai mare 'i-se poate face bietului creștin decât acesta! — De ai pune, bietule, din agoniseala ta în toată săptămână numai 20 cr. și într'un an 'ți-ai asigura viitorul tău după moarte — și-ți vei vedea că restul vieții 'ți-l vei petrece atât de liniștit, mângâiat în sufletul tău.

Înființați, dragi fruntași ai poporului, în toate comunele astfel de fonduri! La ori-ce întreprindere premergeți cu exemplu și poporul vă va urma.

Cu ocazia înființării «fondului parastaselor» la noi, însuși părintele I. Dumitrescu a pus 20 fl. pentru părinții săi răposați, asemenea învățătorul nostru 10 fl., ear' o muiere răposându-și în anul acesta, bărbatul a dat pentru sufletul ei 10 fl., subscrisul încă pentru sufletul meu dădui 10 fl., căci petrecându-și viața mai mult de jumătate acum, partea cea mai mare prin străini, multe voi fi mai păcătuit, — afară de acestia încă vre-o 2—3. Sperăm că cu timpul nu va fi creștin al comunei noastre care să nu-și mângâie sufletul sau după moarte în chipul acesta. **Un creștin.**

Binefăcătorii unei biserici.

Galeș, Maiu c.

Onorate Dle Redactor!

În o Duminecă a anului 1898, cantorul din comuna Galeș, Nicolau Poșa, în loc de cvintare ne-a împărțit următoarele despre binefăcătorii bisericii noastre:

Locul unde ne aflăm noi acum se numește biserică, adică casa lui D-zeu. Cât cred și pricep eu, socotesc că nu va fi de prisos, sau să vă fie cu greu a asculta, iubii poporeni, ca să vă aduc înainte acele rînduiri și înfrumșetări, ce au urmat după isprăvirea sfintei acestei biserici, ca să știți și în viitor cum s'a înfrumșetat această sfântă biserică. Biserica noastră aceasta s'a isprăvit pe la anul 1810. Acum a trebuit ca să se așeze și podoabele ce se cuvine sfintei biserici. Eată cum a urmat: Primăria de pe acel timp, a fost însărcinat pe *Nicolae Tâmpănariu*, cel bătrân, tatăl lui *Nicolae Tâmpănariu*, cel acum bătrân, 'l-a însărcinat, zic, ca să servească ca pângar. Așa, *Nicolae Tâmpănariu* văzând lipsa

unui policandru, a zis către primărie: Dacă îmi dați pace, ca să nu servesc ca pângar, eu voi plăti un policandru în sfânta biserică. Și așa 'l-a iertat a slugi ca pângar, și dînsul a și adus acest policandru în starea ce a fost până acum de curînd. Apoi în decursul anilor, învechindu-se fruntarul bisericii, pe la anul 1864 conducătorii bisericii de pe acel timp, cari unii acum sînt răposați, ear' unii trăesc, cari pot să zic între cei dintăiu este *Nicolae Marcu*, care astăzi este în viață — s'au înțeles la olaltă, ca să înfrumșeteze fruntarul (tîmpla) bisericii din nou, prin colecte dela bunii și dătătorii de mână creștini. A și pornit a colecta *Nicolae Marcu*, până a adunat suma de bani și a înțit tîmpla aceasta împodobită cu sfintele icoane, cum se vede, pe care s'a și scris pe fiecare numele dăruitorului. În decurgerea anilor s'au înțit și dverile din mijloc dela altar de către *Vasile Dragomir* și *Ilie Mo-*

Lupta cu tigri.

rariu din Seliște, s'au procurat și 4 candelari mari dela icoanele împărătești, de numiții: *Vasile Dragomir*, *Ioan A. Marcu*, *George Antonie* și *Andrieu Ruje*, cari le-au și ținut peste an de spesele uleiului unii, ear' dela unii s'au strămutat altora spesele. Apoi pe la anul 1868 cerînd trebuința de cărți nouă, anume Minee, prin stăruința preoților și ear' cu *Nicolae Marcu* împreună au colectat dela mai mulți și au făcut suma de au cumpărat aceste 12 Minee, fiind pe fiecare scris numele dăruitorului. A mai avut biserică lipsă de un al 2-lea ochtoih mare și pe acela 'l-a cumpărat *Nicolae Marcu* din ai săi bani. Pe la anul 1871 a avut plăcere *Dumitru Poiană* ca să așeze un clopot în turn, cu aproape 100 fl. Apoi în anii premergători a procurat *Nicolae Marcu* cu *Ioana Dan Răchișan*, muma părintelui *Nicolae Răchișan*, o frumoasă cruce săpată în lemn, care mai târziu a îmbrăcat-o în argint

cu spesele sale, *Nicolae Marcu*, avînd preț aproape 100 fl. v. a. Ea se întrebuintează la Înălțarea Sfintei Cruci și în Dumineca a 3-a din postul mare, și la praznice înfrumșetează pristolul. Tot cam pe acel timp a cumpărat *Nicolae Marcu* un potir aurit, care se întrebuintează pentru sfânta cuminecătură, cu aproape 70 fl. v. a. Mai acum 2—3 ani a trimis *Nicolae Lupea* un epitaf din Basarabia, adică icoana Înarmorîntării Domnului nostru, care se întrebuintează în sfânta și marea Sămbătă, plătită de dînsul cu aproape 80 fl. v. a., ear' în *Mercurea Paștilor* anului 1898 a adus și așezat *Nicolae Marcu* clopotul cel mare cu aproape 400 fl. v. a. Apoi văzînd lipsă în sfânta biserică acum e anul de 2 ochtoice mici și 2 ciasloave mici, o femeie binefăcătoare le-a plătit și cinstit sfintei biserici. Apoi a trebuit să se reparaze policandrul și fiind în lucru în vara anului 1898, 'i-s'a spus lui *Nicolae Tâmpănariu*, cel bătrân acum, cum a fost cu cumpărarea lui dîntăiu de tatăl dînsului și dacă binevoeste a-și plăti pentru reparat? Dînsul îndată nu 'și-a cruțat din averea ce 'i-a dat D-zeu, ci numai decât a și numărat 70 fl. v. a. și s'a plătit acest policandru pentru reparat, cum se vede. S'a cumpărat de o binefăcătoare femeie E. B. S. un policandru mai mic în pod la fete cu 26 fl. v. a. S'a mai cumpărat de o femeie din Seliște 2 fesnice de aramă înaintea altarului cu 4 fl. 20 cr. S'au mai cumpărat 4 fesnice frumoase la femei de o femeie, cu 9 fl. 20 cr. Așadar' la acei făcători de bine, cari nu 'și-au cruțat punga, ci au vîrsat sume de bani pentru înfrumșetarea sfintei biserici, să le mulțumim și pe această cale și să le zicem toți și toate, ca celor vii D-zeu să le ajute și să le înmulțească averea, ear' pe cei care sînt răposați D-zeu să le odihnească sufletele. Așadar' să nu crează cineva, că aceste fapte creștinești s'au publicat pentru lauda făptuitorilor, ci ca să iee și alții pildă și să urmeze asemenea fapte creștinești.

Lupta cu tigri.

— Vezi ilustrația. —

În țările calde sînt mai multe fiare răpitoare și primejdioase pentru oameni, ca pe la noi. În India bună-oară sînt între alte animale o mulțime de șerpi veninoși, a căror mușcătură pricinuisse an de an moartea la o mulțime de oameni și stăpînirea pune premii de mii de florini pentru stîrpirea lor.

Asemenea animal periculos este în India, Africa etc. *tigrul*. El e un animal de-o putere uriașă și e foarte sângeros.

Ilustrația noastră ne arată o luptă cu un tigr. Dornic de pradă el se apropie de sălașurile unor Negri, care es cu toții afară, înarmați cu lănci și cu săcuri, ca să-și răpuie. În luptă un Negru mai curajos isbutește a-și străpunge și a-și culca la pămînt. Negrul a avut noroc, căci dacă lancea nu nimerea bine, el într'un minut era sfîșiat de înfricoșatul animal.

PARTEA ECONOMICĂ.

Colera galițelor.

Povește poporale pentru prăintimpinarea și stingerea colerei găinilor.

(Urmare și fine).

De această boală mor toate galițele câte se îmbolnăvesc; e rar ca să scape 3—5 dintr'o sută. Ea le omoară foarte repede în câteva ciasuri, cel mult în 2—3 zile, și numai când boala ține mai multă vreme într'o curte, atunci zăcerea poate să se prelungească până la 6—8 zile.

Nu credem dar' de vre-un mare folos, ca să enumerăm aci diferitele doctorii și mijloace ce s'au încercat pentru lecuirea colerei, atât de fără de seamă și repede omoritoare de galițe. Nici o doctorie, din cele încercate până astăzi, n'a avut puterea ca să o poată tămădui. Totuși, pentru acei cari voesc să încerce, sântem datori a le spune, că în apa de beut, le poate da acid fenic sau acid sulfuric (vitriol) câte 2 grame pentru un litru de apă; ori sulfat de fer (calaican), cel mult 8 grame pentru un litru de apă, schimbându-o cât mai des.

Ceea-ce însă îndemnăm și sfătuim pe fiecare, sânt măsurile ce trebuie să urmeze, pe cât le este cu putință, spre a-și feri galițele de îmbolnăvire și, în cas de ivirea boalei, de a face să se stingă mai repede.

Precum am arătat mai sus cauzele acestei boale, credem că fiecare își poate închipui măsurile ce trebuie păzite ca să-și poată apăra galițele de molipsire, pe cât e cu putință; totuși aceste măsuri sânt:

1. Galițele se se țină totdeauna închise într'un loc într'adins, într'o anume curte (țare) imprejmuită cu scânduri sau cu ostrețe și, dacă se poate, chiar acoperită. Să nu fie lăsate slobode pe strade, sau a colinda prin grădinile și curțile vecinilor.

2. Cotetele galițelor se se ție totdeauna în stare de curățenie, scoțându-se gunoiul cât se poate mai des, cel puțin de 2-ori pe săptămână. Ar fi neapărat trebuincios ca aceste cotete să fie de zid, tencuite cu var sau ciment, ori de scânduri căptușite cu tinichea, având dedesubt grătar și cutie, spre a se pute scoate gunoiul cu înlesnire, și a se spăla apoi cu ușurință. Cotetele de pamânt în cari zace găinațul și alte murdării, cu zecimile de ani, trebuiesc cu totul părăsite, astupate și chiar arse. Ar fi asemenea de mare folos, să aibă fiecare mai multe cotete, și dacă se poate chiar mai multe țarcuri, spre a nu mai grămădi prea multe galițe la un loc.

3. Sghiaburile de lemn sau de peatră, covățelele, străchinile, tinichelele și toate vasele din cari se adapă galițele, trebuiesc ținute în cea mai mare curățenie și apa de beut premenită cât de des spre a fi proaspătă, ear' nu clocită de căldură și fel de fel de murdării. Sghiaburile de lemn e bine să fie căptușite cu tinichea, ca să se poată spăla cu ușurință. Aceste vase se se ție totdeauna în locuri adăpostite la umbră, ear' nu în

vileagul soarelui, în bătaia vântului și a prafului.

4. Galițele străine, cumpărate sau căpătate, se nu se amestece nici-odată numai decât în cotețul galițelor curței, ci, dacă nu le tăiem repede, atunci se le ținem deosebit, cel puțin 5—6 zile mai înainte de a le pune în coteț cu celelalte, încredințându-ne astfel, că ele nu sânt bolnave ori molipsite.

5. Când se află că prin vecini a dat moartea în galițe, fiecare se se fe-rească a intra în curțile molipsite, oprind chiar adunarea copilor în acele curți, spre a nu-și molipsi hainele și răspândi molima pe la curțile lor. Chiar câinii și pisicile din acele curți se fie veghiate a nu intra pe la vecini.

6. Dacă vre-o galiță cade bolnavă, trebuie repede tăiată și ea se poate mânca fără nici o primejdie când a fost tăiată în pripă, sau se se îngroape adânc. E bine să se taie chiar toate galițele din acea curte, spre a nu se da prilej de întinderea boalei și în curțile vecinilor. Îndată însă, galițele bănuite ca bolnave trebuie deosebite de cele sănătoase, în grupe cât se poate mai mici, după mijloacele fiecăruia, spre a le păzi cât e cu putință de a nu se molipsi toate.

7. Galițele moarte se nu se spânzura, precum e obiceiul, de garduri, de uluci sau de copaci, dând prilej de putreziciune, de molipsire neapărată pentru toate galițele curței, cât și a celor sburătoare.

Stîrvurile lor, ca și pământul mănjit de sânge, de bale, de găinaț, se se rază bine, îngropându-se numai decât la adâncimea de un metru și în locuri mai ferite, spre a nu fi desgropate de câini sau scormonite de porci, ear' pământul deasupra se va bate bine. Toate gunoaiile din curți și din țarcuri, din cotete, fulgi, pene, găinaț, se vor curăți cu îngrijire, dându-li-se foc ori îngropându-se.

8. Cotetele unde numai s'au ivit sau unde au zăcut galițele, cele de pamânt se vor dărîma acoperindu-se cu pamânt sănătos, bine bătut, ear' lemnele lor, cocenii, paieile, gunoiul, se vor arde; celor de zid sau cimente, li-se vor curăți bine pereții, pardoseala și apoi se vor spoi cu var; cele de lemn, magaziiile, sghiaburile, coșurile, ciururile pentru elocit și toate obiectele ce slujesc galițelor, se vor rical, se vor rade și apoi se vor spăla cu apă ferbinte cu leșie, de mai multe ori, sau cu o soluție de acid fenic în proporție de 4 părți, pentru 100 părți de apă, ori cu o diluțiune de acid sulfuric, 5 părți la 100 părți de apă, sau de sublimat corosiv, 1 gram la 1 litru de apă. Aceste spălături se vor face după împrejurări și după sfatul veterinarilor sau oamenilor pricepuți, cu băgarea de seamă ce se cere la întrebuintarea acestei din urmă spălături (otrăvitoare).

Cu apă ferbinte și cu soluțiunile arătate mai sus, este de cel mai mare folos a se uda din belșug și cât mai adânc pământul din țarcuri, din curți, din coșare și magazii și pretutindeni pe unde au stat și au umblat galițele bolnave și cele bănuite.

Prăjinile, scările, arborii sau pomii pe cari dorm galițele se se curăte bine de toate murdăriile, spălându-se ramu-

rile arborilor cu acid fenic sau sublimat corosiv (ca mai sus), sau și mai bine se se arză.

Mai înainte de a se sfirși, rugăm pe toți cetățenii — cari se îndeletnicesc cu creșterea sau ținerea a ori-cât de puține galițe — ca dându-și osteneala a eți aceste scurte povește, să nu le nesocotească, ci să caute a le îndeplini, dacă nu în totul, barem în parte, cu credința că numai astfel se va pune o stavilă secerătoarei boale a galițelor «colera», care bântue cu furie mai toată țeara, producând pagube de neînchipuit.

Trebuie să-și trimită economul pe fiul seu într'o școală economică?

Împrejurările grele în cari au trăit părinții, moșii și strămoșii noștri și chiar și noi cei de azi au făcut și fac să rămănem înderătul altor neamuri. În țerile cu o cultură înaintată il socotesc de nebun pe acel-ce-și trage copilul dela școală; la noi însă și acum mare parte a poporului nu ține că e o prostie dacă fiul seu rămăne fără învățatură de carte și mulți numai de silă, de frica pedepsei își trimit copiii la școală abia în timpul iernei și atunci încă foarte neregulat. De aici vine, că înaintăm numai cu greu în cultură și alte popoare ne întrec, lăsându-ne tot în coadă, trași-împinși în toate părțile de cei-ce-și înarmează pe fiii lor cu armele științei și învățaturii de carte, cari sigur aduc învingerea pentru cei-ce le au în stăpânire.

În alte țeri și chiar și în patria noastră o seamă a plugarilor altor neamuri își învață pe fiii lor meniți a rămăne la coarnele plugului, nu numai în școala satească, ci și în o școală economică. Aceasta e pricina, că ne-am întrebat și noi că oare n'a sosit timpul să facă astfel măcar unii și dintre plugarii noștri?

Veacul nostru s'a numit cu drept cuvânt veacul progresului (înaintării); cu deosebire în partea a doua a acestuia știința a făcut pași urieși și ea a pornit lupta științifică, adevă cu armele științei în contra elementelor, adevă a puterilor firei. La lupta aceasta trebuie să iee parte și țeranii noștri, dacă e ca să nu rămăne cu totul istovii.

Împrejurările economice și sociale, în cari au trăit înaintașii noștri erau cu totul deosebite de cele de azi. Fiul trăia întocmai ca tatăl, moșul și strămoșul seu. Prețul bucatelor era potrivit împrejurărilor, lucrătorii și servitorii se aflau cu înlesnire. Azi industria a ajuns pe o treaptă înaltă de perfecțiune (înaintare); numai starea plugarilor a rămas înderăt, din pricina lipsei de cunoștințe și cu chipul acesta apăsată de industrie și alți factori. În cei 10 ani din urmă cu deosebire ne-am putut încredința pe deplin, că am dat din rău în mai rău. Cheltuelile și datele de tot felul au crescut din an în an, pe când venitele au scăzut. Timpul trece și plângerile nu ajută nimic. Plugarul sărăcește din pricina concurenței tot mai mari, ce i-se face la vinderea bucatelor. Aceasta e pricina și că s'a

afundat în datorii și i-se vinde moșioara și căsuța. Ne fiind destul de inteligent (învățat) și cruțător, el va ajunge rînd pe rînd la starea de chirias, lucrător la alții și ziler. Și toate acestea se vor întîmpla chiar și în acel cas, când fiul țeranului va primi învățăturile din școala satească, dar nu-și va câștiga și în alte chipuri cunoștințele de lipsă pentru lupta cea grea a vieții.

Să privim numai puțin asupra altor ramuri de câștig! Ce pregătiri făceau s. p. meseriașii în trecut, și de ce au ei azi lipsă! Câte feluri de școale se susțin pe seama lor! Și lucru de mirare, că acele școale sînt cercetate și din partea celor mai săraci copii; astfel, că e tot mai anevoe a întîlni un măiestru tînăr, care n'ar fi cercetat asemenea școale. Aici se urmează din acel punct de vedere că: fiecare om trebuie să-și lărgească în tot modul cercul cunoștințelor, pentru-că aceasta este moștenirea cea mai bună și folositoare, ce el o poate dobîndi pentru chemarea sa.

Încă mai mult se face în această privință din partea celor ce se aplică la negoț, ca ei se poată corăspunde multelor cerințe ale timpului nou și pentru a pute ține piept concurenței internaționale. Și așa e la toate celelalte stări; pretutindenea se cer multe, foarte multe cunoștințe. Lupta pentru traiu este mult mai grea ca odinioară și cine nu se pregătește îndeajuns pentru purtarea ei, ușor se prăpădește.

Vedem așadar, că toți recunosc a nu mai pute lupta fără cunoștințe mai multe și fără o temeinică pregătire pentru chemarea lor; numai economul se nu recunoască această? O astfel de nesocotință ar însemna, că el grăbește încăpăținat, cu ochii legați spre prăpastia ce-i stă înainte.

Nici un măiestru și nici un fabricant nu are lipsă de atâtea cunoștințe pentru chemarea sa, ca tocmai economul. Și cum stă el cu cunoștințele peste tot? Chiar și cel mai înaintat econom trebuie să recunoască, că-i este foarte greu a se afla între împrejurările cele nouă cu introducerea economiei schimbătoare. Și apoi cât de greu și încet merge încă azi cu cultura rațională a vitelor și cu modul de nutriție regulat și corăspunzător al acelor! Cât de rău stă treaba cu introducerea deosebitelor soiuri de gunoii măiestrit și întrebuintarea lui! Cât de greu merge mai departe cu cultura mai afundă a pămîntului. Cât de puțin se pricep economii nostri a da ajutor cu prilejul fătării și în boalele mai ușoare ale animalelor de casă! De lăptăriile raționale nici nu putem vorbi, cum nici de purtarea socotelilor și de chemia economică.

Cunoștințele noastre nu sînt îndestulătoare, ca să putem învăța pe urmașii nostri ceea ce e drept și adevărat, ca măcar ei să nu mai lucreze tot fără plan ca noi. Da, trebuie să mărturisim, că cunoștințele și experiențele (pățaniile) noastre sînt prea slabe, și școala economică trebuie să ne vină într'ajutor. Apoi cele învățate în școală, experiențele (pățaniile) câștigate și ceea ce se cuprinde în o carte bună economică — toate acestea tineretul să le urmeze cu hărnicie și în mod stăruitor. Și la atîta se poate crește și deda din pruncie.

Pentru aceea sfătuim pe plugarii nostri să-și trimită copiii în o școală de economie, unde să învețe ceva mai bun pentru chemarea lor. Acolo se va zidi pentru ei puntea, peste care vor pași în viața practică, la o lucrare mai înțeleaptă a greii lor îndeletniciri și la lupta năvălnică pentru traiu, din care numai cu chipul acesta vor pute eși biruitori.

Economul practic.

Mașina cu abur

Numită încă mașina termică sau mașina cu foc, de alții motor termic, este mașina care produce o lucrare oarecare pe socoteala cheltueii de căldură.

Și eată cum se petrec lucrurile: apa din căldarea mașinei se schimbă în abur și aburul într'o putere, care putere e întrebuintată la un lucru oarecare.

Un exemplu frumos ne va lumina mai bine. Punem o oală de fer cu apă la foc, să ne închipuim că oala am astupat-o cu un coperiș tot de fer și că prin ajutorul unui șirof stringem bine coperișul pe buzele oalei. Vom vedea că după ce a trecut un timp oarecare oala se pune în mișcare.

Care este cauza? Causa este, că apa s'a schimbat în abur și aburul s'a schimbat într'o putere, care putere a pus oala în mișcare.

În locul apei la mașini poate fi gazul și atunci ia numele de motoare (mașini) cu gaz, sau putem întrebuinta electricitatea — care sa și pus în aplicare în unele țări, ca spre exemplu Germania. Întrebuintarea puterii aburului în industrie este cam de pe la începutul acestui veac și aplicarea aburului în industrie este încă și mai nouă.

Progresele înspăimîntătoare care le-a făcut omenirea în acest secol sînt datorite în cea mai mare parte invențiunii și perfecțiunii mașinei cu abur.

Desbrăcînd omenirea de lucrul de mână a pus la dispoziția oamenilor puterea sa, — și a scăpat de o muncă greoaie mii de suflete condamnate de a produce forța mașinei cu abur, care azi s'a înlocuit.

Marile descoperiri (invențiuni) nu sînt totdeauna munca unui singur om, ci din contră sînt munca mai multor oameni. Invențiunile nu apar ca o alcătuire repede, ci cresc încetul cu încetul, ca și arborii pădurei.

Se știe că James Watt a fost unul din inventatorii mașinei cu abur și poate cel mai mare dintre toți acei ce au lucrat pentru descoperirea mașinei cu abur. Nu trebuie însă să înțelegem că numai de el a fost descoperită mașina cu abur, căci cu mult mai înainte lui James Watt (1769) un altul numit Heron se crede că este cel dintăiu inițiator al mașinei cu abur, căci prin cărțile găsite în Alexandria (în Egipt), care a fost odată centrul de civilizație al omenirii, s'a găsit și o carte a lui Heron, care după modul cum scria, se vede că gândul lui era îndreptat la descoperirea mașinei cu abur.

Frații C. G. I. Rădulești.

Sfaturi economice.

Cum se pustiim din grădini melcii golași. Melcii golași fac mari stricăciuni în grădini și mai ales în școala de pomi. În contra lor directorul grădinei din Versailles, dl Hordy, recomandă unt rînced, ori alte unsori rîncede, ca mijloc foarte bun pentru pustiirea acestor jivini. Procedura e următoarea: Ungem unul ori unsorile rîncede pe scîndurele mici, ori pe frunze de varză și apoi le așezăm în grădină la distanță de 8—10 m. una de alta. În fiecare dimineață vizităm scîndurele ori frunzele unse și nimicim mulțimea de melcuți adunată pe ele.

Porei de prăsilă.

Potrivit anunțului inspectoratului hergheliei din Făgăraș dto 11 Maiu a. c. nr. 1108, din prăsila rîmătorilor (porcilor) aflători la proprietatea hergheliei se vor vinde spre scopuri de prăsilă mai multe scroafe de rassa mîngăliță curată. Prețul câte a unei scroafe e cu 40 fl., dar pentru proprietarii mici, cum și pentru alți proprietari, recomandați de Reuniunea noastră ca vrednici de favor, prețul se statorește în mod excepțional cu 35 fl.

Atragem prin aceasta luarea aminte a membrilor Reuniunii noastre asupra favorului ce se imbie conform celor de sus și totodată rugăm pe doritorii de a cumpăra să se adreseze în acest scop subscrișului comitet, indicînd numele, locuința cu posta ultimă, cum și numărul scroafelor, ce dorește a cumpăra.

Sibiu, 23 Maiu n. 1899.

Comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comit. Sibiiului.

Dem. Comșa, Victor Tordășianu, președinte. secretar.

Tulumbe de stropit vile.

Numeroși viieri ne-au recercat și ne recercă, durere acum într'un tîrziu, să-i vestim în pripă de unde să-și cumpere și cu ce preț tulumbe de stropit vile contra peronosporiei, — tulumbe firește bune și nu tocmai scumpe. Fiindcă unui fiecăruia nu sîntem în poziție, răspundem în scurt prin zierele noastre astfel:

Comisiunea economică a comitatului Sibiu a rezolvit deja cererile, acordînd comunelor politice și tovărășilor agricole (nu și persoanelor singurate) din acest comitat și anume de astă-dată 63 tulumbe cu prețul redus de câte 4 fl. 66 cr.

Ceialalți doritori sînt avertizați a se adresa, în scopul cumpărării, de-adreptul la firme solide, între cari Carol F. Jickeli în Sibiu imbie tulumbe aveau bune și ieftine și anume:

- »Excelsior» cu 9 fl.
- »Austria», model 97 cu 10 fl. 90 cr. și
- »Austria», model 93 cu 14 fl. 90 cr.

Tulumbe »Austria», model 93 s'au fost distribuit prin comisiunea amintită în anul trecut, ear »Austria» model 97 în acest an. Și unele și altele s'au dovedit a fi îndemănatică și destul de trainice. »Excelsior» este numele unui fel de tulumbe mai ieftine, dar încâtva mai slăbuțe.

În ce privește stropirea însăși, ne provocăm la instrucția noastră din anul trecut, instrucție, care s'a fost trimis primăriilor noastre și care s'a fost publicat în același timp prin ziare.

Sibiu, 25 Maiu n. 1899.

Biuroul Reuniunii agricole române din comitatul Sibiu.

Dem. Comșa, V. Tordășianu, președinte. secretar.

Știri economice.

Moșiile statului în România. Din cel din urmă conspect al moșiilor statului, se vede că statul mai are în timpul de față 400 de moși. Dintre acestea numai 100 se mai pot vinde în părțile la țărani. Celelalte: unele sunt în proces, altele din deosebite cauze nu se pot vinde.

Secetă în România. În România bântuie o secetă grozavă, din pricina căreia starea sâmbențurilor, după-cum scriu foile, este cât se poate de rea. În multe județe câmpul este așa de pirlit de secetă, încât nu poți alege între drumuri și locurile sâmbențurate. Prin unele părți pe unde a dat puțină ploaie, pare a fi mai bine; dar de giaba, căci dacă nu va mai ploua, totul va fi pierdut. Struguri sunt mulți, dar în Moldova s'au ivit niște gândaci care rod frunza și rodul viței.

În nici un județ starea agricolă nu este însă așa de tristă ca în județul Huși; aci câmpiile au rămas ca și cum li-s'ar fi pus foc.

Oamenii au făcut fântâni într'adins pentru-ca să aibă de unde da apă viteilor; mai multe turme de oi au murit, din lipsă de iarbă; când au fost spintecate li-s'a găsit stomachurile pline de pământ.

La „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu”, în ședința comitetului central ținută ieri s'a primit de membru pe viață dl Dr. Vasile Preda, avocat în Cămpeni, ear de membri ordinari d-soara Elena Reou, învățătoare și Ioan Nedelcu, proprietar ambii din Tâlmăcel; Cornel Condor și Teofil Căliman, ambii învăț. în Boița; Iacob Aleman, Ioan Aleman, economi, Nicolae Aleman, Nicolae Isac, ambii parochi, Vasile Lăpădat, măiestru măsur, Iacob Manoil, notar, Ioan Moldovan, econ. și Oprea Mosora, comerciant, toți din Topârcea; Simion Ioan Cioran, Savu Florea, Nicolae George Popa, economi, Ioan Radu, notar, Nicolae Todoran jun., proprietar din Pianul-inferior și George Șeulean, notar în Pianul-superior.

Un loc bun pentru neguțetor român este în comuna **Tiuri** (lângă Blaj). Aici este de dat în chirie un local de boltă, în care și acum se află boltă, cu drept de trafic și în loc foarte potrivit. Doritorii să binevoiască a se adresa la dl George Făgărășan, învățator în Tiuri (posta Blaj).

FELURIMI.

Din ce constă galbinașul de ou?

Galbinașul oului are cam 30% din întreaga greutatea oului. Constă din următoarele materii: 51.8% apă, 15.8% vitellin (albumin dizolvat, care la căldură de 70—80 grade se închiagă), 1.5% nuclein, 0.4% cholesterin, 7.1% lecithin, 1.2% acid glicerol-fosforic (produsul descompunerii lecithinului), 0.3% cerebrin, 0.5% materie coloratoare, 1% diferite săruri, 20.3% ulei, care face 6.09% din greutatea întregului ou. Acest ulei îl căpătăm, dacă ferbăm oul până-ce galbinașul i-se întărește, scoatem apoi galbinașul și-l tescuim (il stoarcem), ori scoatem din el uleiul prin etherizare (etherul atrage la sine uleiul), ear' din amestecarea ethero-solice evaporăm etherul cu apă caldă, rămânându-ne astfel uleiul curat. (t.)

ȘCOALA ROMÂNĂ.

Ordinea în școală.

Pentru-ca o școală se poate ajunge la scopul final, care este cultivarea intelectuală și spirituală a elevilor, ea are lipsă de o bună și îngrijită conducere din partea învățătorului.

Nu e de ajuns, ca acela să țină orele de prelegere regulat și să predea materialul ce-i va veni înainte, făcându-i pe elevi, ca și ei la rândul lor se poate arăta unele cunoștințe, ci pentru-ca acțiunea școlii se poate avea influența binefăcătoare asupra elevilor ca fiitori oameni mari, trebuie să observe o bună ordine atât în ceea-ce privește viața școlară, cât și în ceea-ce privește predarea diferitelor obiecte de învățământ.

Dacă vom stărui, ca elevii să observe ordinea cuviincioasă în mișcare, vorbire, folosirea timpului de instrucțiune, purtarea cuviincioasă în și afară de școală, este natural, că învățământul trebuie să progreseze.

O zicătoare foarte adevărată zice, că cine începe cu ordine și-a făcut lucrul de jumătate. Din contră, nefiind elevii dedați la regularitate în mișcările și acțiunile lor, instrucțiunea va trebui să sufere, pentru-ca unui om neregulat nici lucrurile nu-i pot fi regulate și în ordine.

Să nu întrelăsăm deci a face pe elevi ca dela prima intrare în școală să se dedee tot mai mult cu ordinea și regularitatea, dacă e ca instrucțiunea se poate avea asupra acelora efectul dorit.

Totdeauna să nu uităm împrejurarea, că ordinea ce elevii și-o vor însuși în școală are se formeze baza ordinei în viața lor practică a devenind ei oameni mari.

Pentru acest scop se cere, ca și învățătorul să observe el însuși cea mai perfectă ordine, pentru-ca nefiind el pildă viie elevilor sei, toate încercările lui vor fi nefolositoare, vor fi zădarnice.

Nu e de ajuns deci a spune elevilor sei, că așa au să facă și așa au să lucre, ci el să le servească de model.

Pe lângă aceea, că în acțiunile elevilor peste tot se va observa ordinea cuviincioasă e de lipsă, ca și în predarea obiectelor de învățământ să se observe ordinea recerută.

Este o mare greșală care poate să aibă triste urmări pentru școală, dacă materialul de învățământ se va preda din partea învățătorului fără plan și ordine.

Este adevărat, că pentru fiecare studiu ce e a se preda în școala poporală se află manuale, dar a preda după acelea câte verzi și uscate, nu însemnează nimic.

Învățătorul încă dela începutul anului școlar e dator a-și face un plan de prelegeri, alegând din vastul material pe cel mai esențial și mai important.

La compunerea acelui plan va avea să iee de basă cunoștințele ce le vor dovedi elevii sei din diferite despărțăminte și planul edat de autoritatea superioară școlară.

Ținând cont de acestea, de împrejurările în cari se află școala și de timpul prescrip pentru instrucțiune, va

compune deci planul de prelegeri în scris, având a se conforma în decursul anului școlar aceluia.

Având planul înaintea ochilor sei și ținându-se de el, va fi pus totdeauna în poziție, a ști cum stă cu materialul. Va fi totdeauna în curat cu aceea, dacă până la cutare timp a luat un material indostulitor de așa, ca până la finea anului să poată lua și restul, ca să aibă ceva bine chibzuit și bine rotunzit pentru acel an de școală.

Atunci va fi ordine și în predarea obiectelor de învățământ și școala aceea va progresa.

Din contră, neavând învățătorul un plan de învățământ bine determinat și bine chibzuit, aproape în fiecare oră va trebui să se potignească, ceea-ce el singur va trebui să observe, dacă va fi câtuși de cât conștientos.

La încheierea anului școlar, cu ocaziunea examenului, va face asemenea o consemnare din care să fie evident materialul parcurs în decursul anului și pe baza căruia se vor face examinările.

Acel conspect (consemnare) va avea în anul viitor școlar a se lua de basă la compunerea noului plan de prelegeri și în chipul acesta se va urma an de an.

Urmând astfel, școala — dacă învățătorul care o conduce va arăta interesul și energia recerută — la tot cazul va da înainte, aducând roadele asteptate.

Nic. Simulescu.

Afaceri școlare în sinoade.

— Raportul consistorului archid. la sinod. —

(Urmare).

i) Învățătorii.

Numărul total al învățătorilor este 880, dintre acestia sunt definitivi 419 și provizori 461.

În comparare cu anul trecut numărul învățătorilor s'a înmulțit cu 5, al celor definitivi s'a înmulțit cu 6.

Catechisatiunea.

La institutetele străine au frecventat școala peste tot 7137 elevi de ai nostri, și anume:

Pedagogii	33
Gimnasii	602
Școale reale	107
Școale comerciale	56
Școale civile	153
Școale elementare superioare	138
Școale elementare gr.-catolice	601
Școale elementare rom.-catolice	201
Școale elementare ev. luterane	236
Școale elementare ev. reformate	201
Școale elementare unitare	16
Școale elementare de stat	2767
Școale elementare comunale	2005
Școale elementare de reuniuni private	21
Suma	7137

Ce privește îngrijirea de catechisarea tinerilor nostri, cari cercetează școalele de învățăminte industriale, chestiunea e pe cale a se regula.

Examenele.

1. Examenele pentru calificatiunea învățătorilor s'au ținut la 6 Iunie vechiu și zilele următoare 1898.

Ca comisar consistorial a fost trimis asesorul consistorial protopresbiterul Mateiu Voileanu; din partea guvernului țerei a fost trimis inspectorul de școale al comitatului Sibiiu Dr. Gavriil Pintér.

Admiși la examen au fost 11 candidați, la emendarea calculului au fost admiși 16.

La examen s'au prezentat 21 de candidați, dintre acestia 1 s'a retras, 18 au fost provăzuți cu testimoniu de calificățiune, 2 au fost respinși și îndrumați la terminul din Iunie 1899 la emendarea calculului.

2. Examenale anuale ale școalelor populare. La finea anului școlar 1897/8 s'au ținut examenale anuale provăzute în normativul școlar și rezultatul a fost în general mulțumitor.

Consistorul nu a întrelăsat a atrage cu toate ocaziunile atențiunea organelor noastre bisericesti-școlare asupra importanței acestor examene, cu prilejul cărora mai bine se pot convinge despre starea instrucțiunii populare.

Visitarea școalelor.

Conform dispozițiilor normativului școlar oficiile protopresbiterale în decursul anului școlar și mai cu seamă cu ocaziunea examenelor au vizitat școalele, făcând la finea anului raport despre cele observate.

Din partea consistorului în anul trecut nu s'a îndeplinit vizitare de inspecțiune generală din motiv, căci a lipsit acoperirea bugetară pentru spese.

Conferențele învățătoarești.

Conferențele învățătoarești în anul 1898 s'au ținut în conformitate cu concludul Veneratului sinod archidieceșan din 15/27 Aprilie 1898, nrul 49 și au decurs cu succes îmbucurător. (Va urma).

Educațiunea în școală și familie.

Disertațiune citită în adunarea subdespărțământului Reuniunei învățătorilor din tractul Alba-Iuliei, ținută la 8 Octombrie 1898 în Barabantiu, de Ioan Pampu, învățător în Alba-Iulia.

(Urmare și fine).

Durere numai că în cele mai multe casuri, în școală pruncul aude și vede multe lucruri frumoase, cari stîrnesc o iubire adevărată în inima lui față de școală; ear acasă părinții prin purtări rele nu numai că strică tot ce a repetat învățătorul în școală, dar toată lucrarea lui 'i-o face zădarnică.

Ori-cine, din cei cari s'au ocupat numai cât de cât cu chestiunile de cultură, știe că educațiunea și instrucțiunea tinerimei nu se începe din școală, ci din familie. Școala e datoare a continua numai aceea- ce a început familia.

Filosoful Herbert numește școala *ausiliar al familiei*, adică arată legătura ce trebuie să existe între casa părintească și familie. Ei bine, mă va întreba cineva, ce înțelegi d-ta sub această legătură? în ce constă ea și întru-cât s'ar pute face cineva vinovat de nesocotința ei?

Scopul meu este să desleg aceasta întrebare, întru-cât imi vor ierta puterile. Casa părintească este locul unde se pun primele baze a le creșterei. Aici copilul își câștigă cele mai dintăiu cunoștințe, aici învață el a judeca lucrurile mai întâiu și mai întâiu. Exemplele ce le vede, obiceiurile ce 'și-le face în acești ani dintăiu ai vieții, vor fi pentru toată viața lui.

»De aceea un părinte — zice un pedagog — se bage bine de seamă cum

își deprinde de mici pe fiii sei și ce exemple le dă. De vrea să nu fie leneși când vor fi mari, să-'i dedeie de mici la lucrare, adică la activitate; de voește să nu se facă risipitori, să-'i deprindă de mici la cruțare; de voește să scoată dintr'înșii adevărate caractere, să-'i ferească de timpuriu de minciună și de șovăială și să-'i deprindă de timpuriu numai și numai cu adevărul și fapte bune.

Și dacă aceasta așa se va întempla în familie, ear' învățătorul încă va fi conștiu de chemarea sa și-'și va ști susține autoritatea *înaintea ori-și-cui*, rezultatele dorite pretinse de vocea timpului și dela poporul român, se vor ajunge.

Acestea sînt punctele asupra cărora am aflat de cuviință a vorbi în această adunare.

Încheiu, exprimându-mi dorința, ca între părinți, între preoți și învățători, — ca o treime nedespărțibilă — să existe în ori-și-ce vreme legăturile cele mai strînse, armonia cea mai perfectă. Dela acestea depinde în prima linie rodul ostenelelor atât ale unora, cât și ale altora, știut fiind, că acela dintre acești 3 factori ai instrucțiunii, care condus de *egoism*, de ură și trufășie sapă la rădăcina bunei înțelegeri aruncând sămînța discordiei, după-cum — durere — avem casuri destule, acela, zic, nu numai că merită disprețul și blăstēmul națiunii sale, ci însuși Mântuitorul, care ca învățător a venit în lume, îi va da răs-plata cuvenită la timpul seu, ca unei slugi necredincioase.

Adunare de învățători în Calvaser.

— Raport special. —

Despărțământul Sibiiu al Reuniunei învățat. archidieceșani gr.-cat. 'și-a ținut adunarea în Calvaser, la 21 Maiu st. n.

O cunună frumoasă de învățători și învățătoare aparținători — (dl Elie Câmpăan aparține despărț. Mediaș, dacă nu mă înșel e membru și în despărț. Sibiiu, a și luat parte, cinste lui) — despărțēm. Sibiiu puteai vedea pe la orele 10 a. m. în spațioasa curte a școalei din Calvaser, unde încunjuțați de simpaticii poporeni în număr frumos reprezentați, discutând în deosebite chestii așteptau momentul începerii. Notez, că adunării avea să-'i premeargă examenul cu elevii acelei școale.

În scurt timp s'a și început examenul sub conducerea neobositului domn protopop, I. V. Rusu, asistând și părințele și protectorul învățătorilor, dl Iuliu Bardoși, on. domni preoți din loc și jur, cât și o mulțime de bărbați, femei, juni și june din comună. Examenul a fost spre mulțumirea tuturor; din răspunsurile elevilor s'a putut constata, că colegul Vișa își cunoaște chemarea. Cinste a făcut dlui catechet Deac, răspunsurile frumoase ale elevilor din religiune.

La orele 12 s'a deschis adunarea prin harnicul învăț. și preș. al despărț. Coman Gligor, care prin cuvinte calde și isvorite din adevărat simț colegial îndeamnă pe colegii sei de luptă spre perfecționare corăspunzătoare.

N'a rămas dl Coman dator nici poporului asistent, căruia, în cuvinte frumoase și pline de exemple, 'i-a arătat însemnătatea școalei, desvôltând pe larg datorințele părinților față de fii, școală și învățător, cât și bucuria ce o simt ei în urma rezultatului fiilor lor eșiți din școală, — dovadă examenul din anul acesta.

Mult și bun efect a produs disertațiunea d-șoarei învățătoare Elena Coman, despre »Legumărit«, care fiind plină de exemple practice, poporul și mai ales sexul femeiesc o a ascultat cu multă paciență și dragoste, urându-'i la fine un »să trăească« însoțit de mulțumita adunării.

Din ședința II, care s'a început după 3 ore p. m. e de remarcat »critica« asupra examenului, unde d-nii învățători, fără ură ori ceva patimă rea față de colegul Vișa, s'au frământat reciproc, dându-'și fiecare părerea sa și arătând lacunele obvenite în întrebările respectivului învățător, ori în răspunsurile elevilor, care de altcum e în interesul fiecărui dintre învățători, servind de cinoșură pe viitor. În fine repet, că de astă-dată dl coleg Vișa a mulțumit pe deplin atât adunarea, cât și pe poporeni dînsului cu examenul.

Oficialii actuali au fost realeși fără multă discuție.

Nu pot să trec cu vederea afabilitatea și ospitalitatea de care am fost învrednicii din partea poporenilor din Calvaser în frunte cu harnicii preoți d-nii Deac și Vintilă, cari și pe această cale primească în numele colegilor mei sincere mulțumite. Eram să uit, că dela începutul adunării ne-a onorat cu prezența dl inspector reg. din comitatul Tîrnavei-mari, dându-'și expresia îndestulirei față de rîvna și progresul dovedit de învăț. despărț. Sibiiu, dovedind și de astă-dată un rezultat moral uimitor. Adunarea acestui despărțēmēt se va ține la toamnă în 20 Noemvrie n. în comuna Alămor.

Iubiți colegi! Ori de câte-ori vom simți în calea noastră că puterile ne slăbesc, că sudoarea curge rece pe fruntea noastră; — ori de câte-ori vom perde curajul, să ne gândim la națiunea română câte a suferit; să ne gândim că sîntem spriginorii ei și că avem o misiune de împlinit; să ne gândim că sîntem datori cu *recunoștință*, care e cea mai sfântă, *cătră aceia*, cari, în decurs de multe veacuri, cât timp a domnit iobăgia, au suferit până la martiriu, spre a ne apăra: »*limba, moravurile și numele de Român*«.

Un talisman este acesta, care ne va servi totdeauna spre bine, dacă-'l vom avé și ține în minte. Înainte deci cu curaj și abnegație, căci viitorul ne așteaptă cu triumf.

Iuon a lu Schiopu.

Concurs cu premii pentru învățători.

Din partea despărțământului Timișoarei al »Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român« se escrie:

Un premiu de 25 fl. pentru învățătorii dela școalele noastre confesionale de băieți și un premiu de 25 fl. pentru învățătoarele dela școalele noastre confesionale de fetițe, cari vor pute dovedi că în anul școlar 1898/99 au produs cel mai bun rezultat în instrucțiune și în educațiune și au avut sub decursul anului școlastic cei mai mulți școlari la prelegeri.

Progresul în educațiune și instrucțiune e a se dovedi cu atestat dela inspectorul școlar confesional, ear' cercetarea școalei cu conspect lunar (adecă în fiecare lună câți copii au cercetat școala) dela președintele comitetului parochial, respective dela parochul local.

Drept de recurgere au învățătorii și învățătoarele dela școalele populare române confesionale de pe teritorul despărțământului Timișoarei, adecă din cercurile administrative: a Timișoarei central, — a Ciacovei, Buziașului, Recășului, Vingei și Aradului-nou.

Recursele sînt a se trimite la subscrisul până la 15 Iunie n. a. c.

Premiile se vor distribui în adunarea cercuală a despărțământului, care se va ține la 25 Iunie n. a. c. în Timișoara, la 20 Maiu 1899.

(-)

Emanuil Ungurianu,
președ. despărțēmēt.

Răvașul școlii.

Examene. Din Sângeorgiul-de-Câmpie ni-se scrie următoarele:

Dându'-mi-se prilej a lua parte la examenul elevilor din comuna Sângeorgiul-de-Câmpie, protopopiatul Pogăceleii, ținut la 19 Maiu st. n. a. c., am rămas încântat de răspunsurile bune ale elevilor. Mult m'a încântat dialogele despre lux, declamate de *Natalia Bucur* și *Ana Ognean*. Apoi dialogul *Cum se îmbogățesc Jidovii*, declamat de 2 elevi. La sfârșitul examenului un elev a delectat pe prea on. d. protopop cu o vorbire de mulțumită.

Dorim ca toți învățătorii să imiteze pe neobositul nostru învățător *Alexandru Șimon*, căci astfel și noi Români ne vom deștepta din întunecul neștiinței și vom ajunge la limanul mult dorit.

Feriți copiii de beuturi. Învățătorii școlii elementare din Agram (Croatia) au ajuns la convingerea, că între micii lor elevi și eleve alcoolismul (beția) e lătit în mare măsură. Învățătorul uneia din școlile de băieți a întrebat pe elevii sei, câți dintre ei beau în fiecare zi beuturi spirituoase? Dintre 58 de elevi au răspuns la această întrebare 13, dintre cari 4 beau vin, 2 bere, ear' 7 rachiu. Aceleași rezultate s'au dobândit cu această întrebare și în celelalte clase. Dintre 218 elevi ai celor 4 clase, 26 beau regulat beuturi spirituoase și numai 97 nu știu ce-i beția. Nu numai în școlile de băieți, ci și în cele de fete învățătorii au făcut aceleași experiențe. Dintre 200 de fetițe, 15 au recunoscut că beau în fiecare zi beuturi spirituoase, mare parte din ele iau ca dejun pâne cu vin, ori cu rachiu. Numai 60 dintre ele nu s'au îmbătat nici-odată, pe când dintre 218 băieți nu mai puțin ca 128, ear' dintre 200 fetițe 63 s'au îmbătat de repeșite-ori, cu deosebire cu ocaziunea sărbătorilor familiare.

Cu acest prilej însă s'a constatat trista împrejurare, că elevii obișnuiți cu beuturi spirituoase sunt mai slabi la minte, neubitori de ordine și certăreți. Eată urmările beuturilor la băieți.

Convocare. Despărțământul protopopesc *Hălmagiu* al »Reuniunii învățătorilor rom. dela școlile populare confessionale din prot. aradane I.—VII.« își va ține adunarea proximă Duminecă, la 30 Maiu v. 1899, în localitatea școlii din *Hălmagiu*, cu următoarea programă:

1. La orele 9. a. m., participare la chemarea duhului sfânt.
2. Ascultarea examenului școlar, — în școala condusă de inv. Ioan Popescu.
3. Cuvânt de deschidere.
4. Constatarea membrilor prezenți.
5. Reflexiuni asupra examenului.
6. Raportul biroului.
7. Presentarea temelor distribuite spre elaborare.
8. Pertractarea rescriptului nr. 342/1898 și 424/1899 a biroului central.
9. Încasarea taxelor de membri.
10. Propuneri și interpelări.
11. Defigerea locului și timpului adunării proxime.
12. Încheiere.

Hălmagiu, la 10 Maiu 1899.

Mihail Vidu, președinte.

„Foia Pedagogică“. A apărut nr. 10 al acestei foi, cu următorul cuprins: Disciplina, cu devotamentul și iubirea în serviciul educațiunii (urmare și fine), de Ioan Dariu. Modele de lecțiuni: Aerul, elasticitatea lui, de C. Gr. — Informațiuni: Instrucțiune cu privire la cuincuenalii. — De ale reununilor învățătoarești. — Mulțumită. Felurimi.

Învățământul în comitatul Făgărașului. Raportul inspectorului reg. de școli pentru anul 1898—1899 arată, că elevi obligați a cerceta școala de toate zilele au fost înscriși pe acel an 13.256, ear' la cea de repetiție 5742; la cei dintâiu o creștere de 507, ear' la cesti din urmă scăzământ de 254 față cu anul trecut. Acest scăzământ se atribuie emigrărilor în România. Ca pedepse pentru absențe nemotivate s'au încasat 342 fl. Adaus dela stat pentru întregirea salariilor învățătoarești s'a plătit până la finea anului 1898 la 25 școli 4241 fl., ear' ca cuincuenalii s'au dat 259 fl.

CRONICĂ.

Fundațiune de cult. Precum ni-se scrie de pe Câmpie, dl Ioan Albonu, paroch român gr.-cat. în comuna Doștat, comitatul Albei-inferioare, a făcut o fundațiune într'un capital de 600 coroane, depunând la capitulul metropolitan de Alba-Iulia în Blaj 6 acțiuni originale dela institutul de credit și economii »Arieșana« din Turda, ca fundațiune perpetuă pe numele »Ioan și Andreiu Albonu«, în favorul cultului bisericeii gr.-cat. din comuna Palatea, în comitatul Clujului.

Universitari premiați. Alaltăieri s'a făcut încheierea solemnă a anului școlar la universitatea din Cluj, cu care ocaziune s'au împărțit și premiile. Premiul pentru limba română l-au câpătat universitarii Ioan Pap și Iosif Botean.

Casa Împăratului. M. Sa Împăratul-Rege *Francisc Iosif* a cumpărat în Budapesta locul în extensiune de 880 stânjini pătrați, pe care era zidită Curia veche, pentru-ca să edifice un palat. A plătit cu 1100 fl. fiecare stânjin pătrat. Locul s'a cumpărat pe seama fidei-comisului casei domnitoare, administrat de consiliul familiar sub președinția Împăratului. Fondul acestui legat, înființat de Împăratul *Leopold II.*, constă din mai mult de o mie milioane de florini. Din acest fond se dau și apanagele membrilor casei domnitoare.

† **Constantin cavalier de Steriu**, unul din fruntașii Brașovului, șeful cunoscutei case de bancă Steriu din București, a încetat din viață ieri-dimineață în urma unei paralisi de inimă.

Răposatul a fost un bun Român, care cel dintâiu s'a înscris între fundații casei naționale.

Din pricina beției. »Albina« din București scrie următoarele: În seara zilei de 21 Martie 1899, Ioan Alexa, servitorul școlii din cătuna Hârșoveni, după-ce beuse la o cărcimă din sat, s'a îndreptat spre casă. Pe la orele 12 din noapte, numitul Ioan Alexa, a eșit din casă, în neștiința soției sale Catinca, îndreptându-se spre o fântână din mijlocul satului. Aici a căzut cu capul în jos în fântână și s'a înecat. În fântână a stat până ziua, unde a fost găsit de un băiat, care venise la apă. Acesta a înștiințat pe mai mulți locuitori, cari au scos cadavrul. Procurorul a fost înștiințat la moment, dar' fiindcă nu era

nici un cas de bănuială, a dat ordin de înmormântare. E de remarcă, că Ioan Alexa suferea de »pelagră«, care împreună cu altă boală »beția« i-au causat moartea. Feriți-vă de beție!

Constantin Tănase,
inv., com. Poenești, Vaslui.

Un nou »agitator«! Cătim în »Revista Orăștiei«, că preotul gr.-cat. Teodor Ionașcu din Vâlcelele-bune în septemăna trecută a fost citat la oficiul pretorial din Hațeg, fiind acuzat de agitație (!).

Fug de binele țerei care cum pot, s'ermanii Slovaci. În Aprilie oficiul de vicecomite al comitatului Zips a extradat două sute șezzeci de pasapoarte, dintre cari partea cea mai mare pentru America, ear' restul pentru Galiția.

Potop în Zlatna. În 25 Maiu pe la 8¹/₂ ore seara s'a descărcat asupra opidului Zlatna o furtună înfiorătoare, împreună cu rupere de nori și cu puternice trăsnete. Fulgerile se prelingeau pe cer ca tot atâția șerpi de foc orbitor. În decursul furtunii trăsnetul a lovit în șura economului *Achim Fica lui Petru*. Au ars scrum șura, grajdul, doi boi și o vacă și nutrețul din apropiere. O astfel de năpastă nu s'a mai lăsat asupra Zlatnei doar' de pe timpul orcanului teribil de acum sunt 19—20 ani, care răsturnase chiar și turnul bisericeii gr.-or.

Manevrele mari de toamnă ale armatei austro-ungare se vor ține în est-an pe teritoriul comitatului *Sáros*, în luna Septemvrie.

Săcui ucigași. Trei Săcui cărăuși de scânduri petrecându-și la un birt din *Ațel* (Târnava-mică) s'au dat la ceartă. Doi au legat pe al treilea de trăsura și apoi au pornit în goana cailor. Nenocitul a fost tirat astfel până 'și-a dat sufletul.

Telegraf în Șomfalău. Ministrul reg. ung. de comerț a dat drept stațiunii telegrafice dela gara din Șomfalău (Târnava-mică) să primească și expedize și telegrame de stat și private.

Vreme grea cu moarte de om, a fost alaltăieri în *Szarvas* și hotarul din împrejurime. Asupra orașului s'a lăsat un orcan teribil împreună cu dese fulgere și trăsnete, cari au lovit în biserica reformată crepându-i pereții pe mai multe locuri. Pe hotarul orașului trăsnetul a ucis un păzitor de câmp, ear' pe un faur și pe fiul seu i-a trântit la pământ, unde mult timp au rămas în nesimțire.

Cultura Ungurilor. Comitetul reuniunii învățătoarești din comitatul *Ciannad* a ținut Luni (22 Maiu) după-amezi ședință în Măcău. Se discuta despre fiitoarea alegere de president și părerile erau susținute cu atâta foc, încât presidentul *Sztrausz Gyula*, ca să capaciteze pe un membru al comitetului l-a înhățat și l-a bătut de l-a făcut tot sânge. Voinicul president numai la amenințarea celorlalți membri, că vor chema poliția, a încetat cu împărțirea argumentelor. Afacerea se va continua la judecătorie, unde bătutul a făcut ponos contra presidentului.

Isvor de păcură în Zala-Egerszeg. Comerciantul *Mihail Fangler* din Zala-Egerszeg stricându-și casa veche când lucrătorii au dat să sape la fundament, li-a isbit mirosul unui puternic miros de petrol, ear' continuând săparea, a isbucnit din pământ o rază de petrol curat, care aprins ardea cu flacăra frumoasă vineție. Fangler se îndoește de norocul ce l-a ajuns, și zice că isvorul nu e isvor natural, ci provine dela pe-

troleul ce înainte cu zece ani cursese în pivniță dintr'un butoiu. Această credință însă nu e verosimilă, de oare-ce în decurs de zece ani petrolul acela curs din butoiu s'ar fi prelins în pământ. Mai verosimil e, că s'a dat de un natural izvor de păcură.

Virtute unguerească. În sărbătorile Rusaliilor catolice flăcâii din *Dorozma* de lângă Seghedin făcuseră mare petrecere la măieriea lui Dobó Miklós. După-ce s'au saturat de joc s'au pus la bătaie, așa că au trebuit să alerge la fața locului câțiva gendarmi, ca să facă pace. Voinicii văzând că se apropie gendarmii, s'au lăsat de bătaie și au năvălit toți asupra gendarmilor. Urmarea: *foc! și șapte ficioari morți.* Dela comanda gendarmeriei s'a introdus cercetare.

Casuri de moarte. Ni-se scrie: Mercuri, la 12 l. c., la orele 2 din noapte a adormit în Domnul în vîrstă de 61 ani *Marta*, soția învețătorului pensionat Ioan *Buha* din Cralovet, dar' de present locuitor în *Cliciova*. Rămășițele mortuare ale neuitatei reșosate s'au depus spre vecinicul repaus Joi, în 13 l. c. v., la orele 2 p. m., în cimiterul gr.-or. rom. din loc. Ceremonia funebrală a săvîrșit-o preoții: *George Popoviciu*, preot pontificant din loc, *Samson Petricu*, preot în comuna *Susani*, *Dimitrie Tatar*, capelan din comuna *Jupani* în partea mai mare în limba română, ear' prin preotul-monach *Sergie Iovanovici* din Cralovet, în limba slavonă, fiind reșosata de origine sârbă. Prohodul s'a ținut în biserică, asistând un public foarte numeros, din toate părțile societății a cercului *Bega*, ear' cuvîntul funebru s'au ținut de cătră capelanul *Dimitrie Tatar*.

Pe defuncta o deplâng: *Ioan Buha* ca soț cu fiii și fiicele: *Alexandru*, notar cercual în loc, *Iosif*, jurist în anul al 4-lea în *Budapesta*, *Mileva* măritată *Ciolac*, *Iuliana* măritată *Baneu*, *Elena* măritată *Gyermecu*, notar cercual în *Remetea-lunca*.

— *Dionisiu Pop*, paroch gr.-cat. al *Feneșului*-săsesc a încetat din viață la 26 Maiu după un morb îndelungat și greu, în spitalul *Carolina* din *Cluj*, în anul al 42-lea al etății și al 19-lea al preoției și fericitei căsătorii, împărțit cu sf. sacramente. Îl deplâng *Amalia Pop* n. *Sabo*, soție. *Emiliu*, *Iuliu*, *Victor*, *Virgil*, *Alexandru*, *Aureliu* și *Eugeniu*, fii. *Ioan Pop*, preot, frate. *Gregoriu Sabo*, preot, vîd. *Ana Colceriu* n. *Sabo*, *Rosalia Sabo* mărit *Rus*, *Carolina Sabo* mărit. *Codareea* și *Susana Sabo*, cumnați și cumnate.

— *Paulina Farcaș*, născ. *Moldovan*, a reșosat în 28 Maiu a. c. st. n., la 4 ore p. m. după un morb scurt, în al 24-lea an al vieții și al 3-lea an al fericitei căsătorii. O deplâng *Aurel Farcaș*, notar dipl., ca soț. *Anuța* și *Amalia Farcaș*, ca fiice. Vîd. *Anica Moldovan* n. *F. Negruțiu*, ca mamă. Vîd. *Ludovica Platon*, ca mătușe. *Ioan Pașca*, preot, ca unchiu și naș. *Alexandru*, *George*, *Stefan* și *Anica Farcaș*, ca cumnați și cumnate.

Pecătoșenie. Din *Țelina* ni-se scrie despre o nouă pecătoșenie a judeului de acolo, *Nicolae Drăgan*. În *Țelina* adecă este un singur cărcimar jidan, care s'a îmbogățit de pe spatele poporului. Mai mulți oameni, îndemnați de cele cetite în *Foaia Poporului*, s'au hotărît să deschidă și ei o cărcimă. Fisolgăbirul între-trebat în privința aceasta, a zis că se poate, dacă comitetul comunal va aduce hotărîre că mai e de lipsă o cărcimă în comună. Adunat fiind comitetul și făcându-se din partea unui membru propunerea pentru deschiderea unei noue cărcime, primarul s'a împotrivit și nu a dat învoială spre a se aduce propunerea-hotărîre, zicînd între altele, că *Jidanul* a zis că va da în alodiul comunal anual 30 fl. Astfel

făcându-se partide între membrii comitetului, una a *Jidovului* primar, care a fost pe partea *Jidanului*, alta contra, și așa nu s'a hotărît nimic spre binele comunei. Când oare se vor scapa oamenii din *Țelina* de acest primar pecătos?

Maial în Rêhău. Din *Rêhău* (lângă *Sebeșul-săs.*) ne scrie studentul *Avram Sedeanu*, că acolo s'a aranjat un frumos maial, în 21 Maiu c. cercetat de inteligența și poporul de acolo și din împrejurime. Maialul s'a făcut la stăruința vrednicilor învețatori *V. Cârpenișanu*, *D. Lăncerăjan* și *I. Stoicuța* spriginiți de inteligență. Elevii școalei au cântat cîntece naționale, la cari au luat parte și 8 ficioari și 9 fete țêrane, învețate la cântări și jocuri. S'au jucat și jocuri naționale, ca *Hora Sinăii* etc., apoi 8 tineri instruați de învețătorul *V. Cârpenișanu* au jucat *Călușul*. Doi elevi s'au produs cu un frumos dialog și unii elevi și eleve cu declamarea unor poezii acomodată și însuflețitoare, instruați de dl învețator *D. Lăncerăjan*. Petrecerea de maial succasă, cu tot dreptul face fală *Românilor* din *Rêhău*.

Cununie. Dl *Zacharie Frandez* și d-șoara *Mărioara Dumbrava* își vor sërba cununia lor *Duminecă*, în 11 Iunie st. n. a. c., în biserică română gr.-cat. din *Gurghiu*, la 1 oră p. m.

O întemplantare ne mai pomenită s'a petrecut în 15 Maiu c. în *Laslăul-român*, după-cum ne scrie dl *I. Floașu*, neguțetor acolo. O Țigană a dat naștere la doi copii gemeni, dintre cari unul s'a născut cu picioarele frînte și îi lipsesc umerii dimpreună cu amîndouă mîinile. Altfel nenorocitul e de traiu.

Bucuria patrioților. Învețătoarea școalei din *Borzik* (*Bihor*) zilele trecute și-a pornit elevele cu vițlaim la *Oradea-mare*, ca să gratuleze de ziua onomastică *Măriei Sale* inspectorului de școale *Sipos Orbán*. Elevele (*române*) au cântat niște versuri unguerești și i-au ținut dicție unguerească. Din aceasta patrioțicele constată cu mare bucurie, că maghiarisarea în *Bihor* face progrese mari.

Nou avocat român. *Dr. Valeriu Mezin*, cand. de avocat din *Timișoara*, a depus cu succes bun censura de avocat în *Budapesta*.

Fluierul lui Iancu, istoricul instrument, prin care neuitatul erou-martir își versa durerea duiosului seu suflet, umbrit de desperare, — s'a găsit în fine, și se va depune în muzeul casei naționale.

Tempești și grindină. Din mai multe părți ale țerei se raportează despre teribile orcane și bateri de grindină, pe urma cărora numai pradă și pustiu a rămas. În comitatul *Torontal* aproape întreaga parte nordică a fost bîntuită de grindină, făcînd mari pagube mai ales în holde și vii. În *Bihor* bîntuie orcane teribile și ploii cu rupere de nori, cari nu numai în sîmînături fac pagube uriașe, ci spală și duc chiar și case. În *Székelyhid* de șese-ori a bătut peatra într'o singură zi, nimicind de tot ori-ce vegetație.

În *Esztelnek* (*Treiscaune*) la finea săptămînei trecute hotarul a fost distrus de un uriaș orcan împreună cu grindină, care cădea cu atîta putere, încît spîrgea ferestrele și chiar coperișurile caselor. Orcanul înainta în direcție sud-vestică trecînd preste vr'o șapte comune, a căror recoltă a nimicit-o de tot.

Ninsoare. În regiunile muntelui *Tatra* a nins pînă jos la șes. Temperatura e ca pe vreme de iarnă.

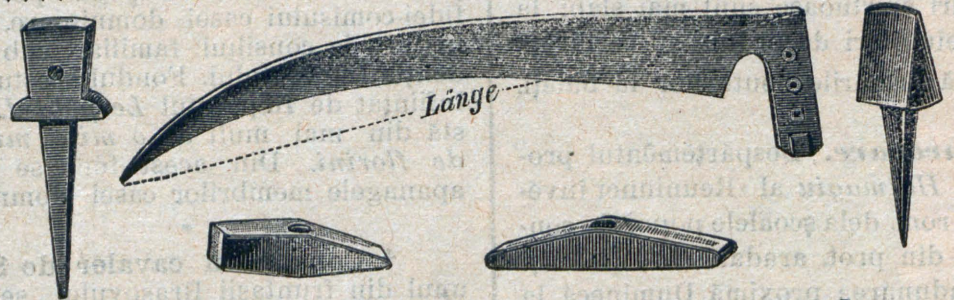
POSTA REDACȚIEI

Abonent 2202. Vîrsta nu e pedecă, numai să aibă alte condiții, precum absolvirea de cîteva clase gimn. Să-și trimită documentele cu o cerere la direcția seminarului, dar' ar fi bine să vorbiți și cu protopopul d-v.

I. E. în Ruscior. Asigurați-vă la banca „*Transilvania*”; ea are agentură în *Cluj*, dela care cereți informații.

Pentru redacție și editură responsabil: *Andrieu Baltes*.
Proprietar: Pentru „*Tipografia*” societate pe acțiuni: *V. H. Dressnandt*.

Cioane pentru batera coaselor, franțuzești și nemțești.

Coase universale din oțel turnat!

Marca „2 junci”

bătute gata spre întrebuintare, făcute după cele mai noue experiențe, recomand tuturor onoraților agronomi, economi și proprietari de moșii,

pe lângă garanța pentru fiecare bucată.

Aceste coase de cel mai nou sistem se disting îndeosebi prin formă frumoasă, prin ușurință mare, și în urma îngrijitei fabricări exclusiv numai din cel mai bun oțel turnat în tîgaie sistem *Thurn*, se mai disting și prin durabilă capacitate de tăiat. Toate coasele cumpărate dela mine și neconvenabile le schimb prin altele fără plată pe deasupra, chiar și în cazul când acelea ar fi fost de mai multe-ori întrebuintate.

Spedări în pachete postale pe lângă cele mai ieftine, prețuri cu rambursă.

Andrieu Rieger,

prima fabrică ardeleană pentru mașini agricole,
turnătorie de fer și comerț de forării în *Sibiu*.

Excelente petri (cute) de coase, naturale și chemice.

Garanță pentru fiecare bucată.

Garanță pentru fiecare bucată.

Călimdarul săptămânei.

Zilele	Călimdarul vechiu	Călimd. nou	Soarele
	Duminea Orbului, gl. 5, sft. 8.	răs.	ap.
Dum.	23 C. P. Michail Mă.	4 Florian	4 10 7 50
Luni	24 Cuv. P. Simeon	5 Bonifacius	4 8 7 52
Mărti	25 Af. cap. S. Ioan Bot.	6 Norbertus	4 7 7 53
Merc.	26 S. Apost. Carp	7 Lucreția	4 7 7 53
Joi	27 (+) Înălț. Domnului	8 Medardus	4 6 7 54
Vineri	28 Cuv. P. Nichita	9 Nicomedes	4 6 7 54
Sâmb.	29 Cuv. M. Teodosiu	10 Margareta	4 5 7 55

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Duminică, 23 Maiu: Orăștie.

Luni, 24 Maiu: Cincul-mare, Murăș-Oșorheiu, Noul-săses.

Mercuri, 26 Maiu: Odorheiu-săcuesc (3 zile premergătoare tirg de vite).

Joi, 27 Maiu: Brașov, Orlat, Rozsnyobánya, Vințul-de-sus.

Vineri, 28 Maiu: Hadad.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Descrierea Ardealului.

Cine voeste să cunoască frumoasa țeară a Ardealului, și cu deosebire Munții-Apuseni, patria lui Horia și Iancu, să citească scrierile lui Silvestru Moldovan anume:

Țeara-Noastră,

descrierea părților sudice ale Transilvaniei și Valea-Murășului, apoi

Zarandul și Munții-Apuseni.

Cu 9 ilustrațiuni și o schiță.

Descrierile sînt făcute în fel de călătorie, cu datinele și porturile Românilor și cu multe legende despre dealuri, cetăți, isvoare ș. a.

Fiecare carte costă 1 fl. (și 5 cr. porto), în România 3 lei.

Toate zisrele noastre au apreciat în cuvinte elogiase aceste descrieri, unicele ce le avem despre Transilvania în limba română:

„Liga română“, scrie între altele:

„Până astăzi n'a existat în limba română o descriere a acestor regiuni atât de interesante din mai multe puncte de vedere. Dl Silvestru Moldovan a răspuns deci prin această publicație unei trebuințe ce într'adevăr se simțea la noi. Sperăm, că publicul cetitor va face acestei scrieri primirea amabilă pe care o merită“

Comande se pot face la

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.

„CONCORDIA“

societate comercială pe acții, Sibiu.

Filială în Făgăraș en gros și detail.

Deposite en gros Căneni (România) și Alba-Iulia.

Branșa de coloniale.

Zăhar, cafele fine, delicatose de saison și brânzături de tot felul, chocolada și cacao, ciaturi (thea) veritabile și bisquits fini, precum și pesmeți, romuri veritabile de Jamaica și Cuba cognacuri adevărate franțuzești și indigene.

Mare deposit de vinuri naturale indigene dela 40 cr. litrul în sus.

Vinuri veritabile de Bordeaux, Malaga, Madeira, Oporto și Xeres, champagne franțuzească adevărată precum și indigeană. Liqueruri străine și din țeară. Țuică bătrână, sligoviță, teșcovină și rachiu de trebere.

Mare deposit de făină de Bănat excelentă.

Deposit bine asortat de ape minerale.

Iere moi și proaspete. Iere roșii. Rahat de „Bellavista“. Halva. Luminări de ciară, stearină, parafină și de senu. Singurul deposit al fabricii de luminări de stearină Moessner & Mersing din Galați (România).

Branșa de textil și manufactură.

Mare deposit și bine asortat în țesături de in și bumbac, pichet, barchent (de vară și de iarnă).

Garnituri de masă, serviete și prosoape.

Basmale veritabile de Irlanda. — Șifon, Oxford, Creton, Pânzături.

Bumbacuri de împletit, croșetat și brodat.

Lână răsucită și bircă.

Măsuri de cusut și brodat în colori veritabile dela Dollfus-Mieg & Co. Mühlhausen i/E., cea mai renumită din lume.

Cămeși pentru bărbați și pentru turiști. Gulere, mangete și cravate.

Mare sortiment de ciorapi pentru bărbați, dame și copii.

Prețuri-curente la cerere gratis și franco.

[2951 20—

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din-afară se nu confundă cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,

fabrică de casse în Sibiu,

strada Poplăcii-mare Nr. 8.

[8] 9—

Doi mari Metropoliți ai Românilor

Andrei bar. de Șaguna

și
Alexandru Sterca Șuluțiu.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat, pe hârtie fină de carton; sânt foarte potrivite tablouri în casa fiecărui Român.

Pretul unui exemplar 23 cr.

Librăria „Tipografiei”,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreunate cu

însoțiri de consum, de vânzare, de vilei, de lăptărit etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de însoțiri de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a.

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

Directorul băncii gen. de asigurare sa. „Transilvania”

EDITURA

„Mesinell rom. de agricultură dia comitatul Sibului”
(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr. recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia”,

soc. pe acțiuni în Sibiu.

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

cu aparat tocmai și se află de vânzare în
Librăria „Tipografia”, societate pe acțiuni,
Sibiu, strada Poplăceli 15:

INDREPTAR PRACTIC

IN

ECONOMIA RURALĂ

compus de

cel 12 preoți întemnițați în Oluj.

Pretul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de
Elia Dopp.

Pretul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal câte 5 cr. mai mult.

La „Tipografia”, societate pe acțiuni în
Sibiu, se află de vânzare:

Cea mai nouă

Carte de bucate

a
bucătăriei

române, franceze, germane și maghiare
cuprinzând rețetele cele mai bune pentru a
pregăti în modul cel mai potrivit ori-ce fel de
bucate, delicatose sau beuturi gustoase.

Se vinde cu preț scăzut (dela 2 fl.) acum
numai cu 1 fl. v. a. plus 10 cr. porto
(20 cr. recomandată.)

Carol F. Jickeli în Sibiu.

Marca
CFJ
Garanță
pentru fiecare
bucată.

Marca
CFJ
Garanță
pentru fiecare
bucată.

Lungime de: 75 80 85 90 cm.
1 bucată fl. —.80 —.80 1.— 1.—

Fiecare coasă cumpărată dela mine pe lângă garanță — dacă nu corespunde nu e bună într-o
toate) se primește înapoi, sau se schimbă cu alta, chiar și atunci când coasa a fost deja bătută și
întrebuințată

Când se cumpără 10 coase deodată una se dă de cinst pe deasupra. În un pachet de
5 chgr se pot așeza după lungime 6-8 coase, pentru care ca porto, timbru de fracht și proviziune
de rambursă (cheltuielile la post) se plătește numai 27 cr. — pentru depărtare de zona primă și 42 cr.
pentru cât de mari depărtări în toate celelalte zone.

În vreme de 10 ani eu mi-am câștigat cu coasele mele tot mai mulți clienți (cumpă-
rători) așa că în toate părțile tot eu trimit (liferez) coase și chiar și anul acesta mulți agri-
cultori și-au cumpărat coase dela mine.

Cute (peatră) pentru coasă:

Cute roșie chemică fl. —.08
Cute din peatră naturală neagră-vinete fl. —.12
Cute din marmură de Bavaria fl. —.25
Cute rastrată din peatră fină de Ber-
gamos cu marca C F J fl. —.40

Garanță pentru fiecare bucată.

Fiecare cute care se va împărea prea moale ori prea tare va fi schimbată cu alta — bună.

Ieu de coase forma figurei 1 2 3

1 bucată fl. —.52 —.48 —.45

Ciocan pentru bătut coase forma figurei 4, à 250 300 grami figurei 5, à 350 grami

1 bucată fl. —.45 — 50 — 55

Toporiști (coade) de coase pentru bucate (modelul introdus de Iuliu Teutsch) 1 bucată fl. —.45

Greble de fer pentru coase de secerat, care se pot înșuruba la toporiștile

simple ale coaselor 1 bucată fl. —.160

Proască (pușculiță) pentru Peronospora.

Toate cu sciob de plumb dela fl. 10.— în sus.

Curse (lațuri) de tot soiul pentru animale stricăcioase și uricioase

Recomand cu deosebire

curse de soareci numită

a lui Bender, închipuită

(desemnată) aici de-a

stânga, cu care omul

poate să-și curățe casa

total de șoareci.

1 bucată 1 fl. 60 cr.

Cataloge ilustrate și liste de prețuri se trimit la cerere, cu deosebire despre: curse, aparate pentru

măsurat și nivelat, instrumente (unelte) pentru măsurari și strungari (sculptori), ferășiile trebuincioase

la edificii (la uși, ferestri etc.) și altele,

MARGARETA MOLDOVAN.

Din
tainele
vieții.

29 de romane și schițe.

Pretul 1 fl., plus 5 cr. porto.

Se poate procura dela

„Tipografia”,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

A apărut!